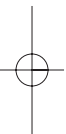

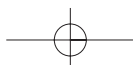
A SZLOVÁKIAI MAGYAR ÍRÓK TÁRSASÁGÁNAK

2004–2005. évi

TÁJÉKOZTATÓJA

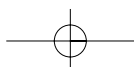
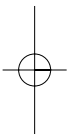
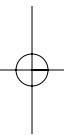
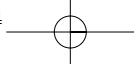

SZMÍT

Tartalom

Előszó	5
Közygylés 2004	7
Elnöki beszámoló	9
Titkári beszámoló	12
A Szlovákiai Írószervezetek Társulásával való kapcsolatunkról	17
2003 és 2004 mérlege az Irodalmi Alapban	19
Az SZMÍT rendezvényeiről	21
József Attila-emlékév az SZMÍT szervezésében, 2005-ös öszszlovákiai rendezvény	22
Tiszta szívvel– A Katedra szépírói versenyének kiértékelése	24
Fiatal Írók Alkotótábora 2004	26
2005 Színház és irodalom – esőben...	30
Több könyv és helyszín	33
Egy év margójára	35
Irodalom a Pozsonyi Casinóban	37
Gyurcsó Napok	38
A végvár alól	41
Káv és könyv	43
Ahol történnek a dolgok...	45
Regionális beszámoló – Nógrád	49
Téma és probléma, aggály és kérdés	51
Sajtóban lévő történések	52
A Móricz Zsigmond irodalmi ösztöndíj 2004-es, 2005-ös nyertesei	61
A határon túli ösztöndíjpályázat nyertesei	61
Emlékeztető	61
Tagfelvétel	61
Jubilánsok 2004–2005	63
A szlovákiai magyar könyvkiadók 2004–2005. évi könyvtermése	75
A Vámbéry Irodalmi Kávészó irodalmi estjei 2004–2005	81
Tagjaink	83
Fontos címek, információk	91

Előszó

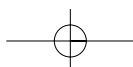
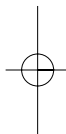
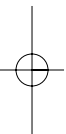
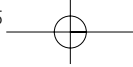
Nagy örömmel mutatjuk be a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának (SZMÍT) újabb, 2005-ös tájékoztatóját. Meggyőződésünk, hogy ez a tájékoztatónk – az előzők mintájára – hasznos „eszköz” lesz tagjaink, s a szlovákiai magyar irodalmi közélet iránt érdeklődők számára egyaránt.

Kiadványunk célja egyrészt az, hogy a SZMÍT éves programjai, eseményei átláthatóbbak legyenek az érdeklődők minél szélesebb köre számára, másrészt szeretnénk, ha ez a kiadvány a szakembereknek olyan „kézikönyvéül” is szolgálna, amely több őket is érintő kérdésekre ad választ társaságunkkal kapcsolatban.

Ahhoz, hogy tájékoztatónk a lehető legteljesebb legyen, sok segítséget kaptunk tagjainktól – segítségüket ezúton is szeretnénk megköszönni.

Egy ilyen tájékoztató sosem lehet teljes, bár törekedni szeretnénk rá. Éppen ezért arra buzdítjuk önöket, hogy továbbra is segítsenek minket ebben a munkában – így nem csak mi segíthetünk, hanem önök is segítenek minket egy olyan tudásbázis összeállításában, amely segítségével társaságunk életét (önmagunk előtt is) még teljesebbé tehetjük.

Őszintén reméljük, tájékoztatónk eléri célját, és segíteni fogja munkánkat!

Közgyűlés 2004

*Új szervezeti szabályzat szerint végzi munkáját
a szlovákiai magyar írók szervezete*

Változások kora

2004. szeptember 25-én a pozsonyi Brämer-kúriában tartotta rendkívüli közgyűlését a Szlovákiai Magyar Írók Társasága. A tét egy lényeges elemében módosított, korszerű alapszabály elfogadása, illetve a társaság új vezetésének megválasztása volt. A közgyűlést a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma nevében Lakatos Mihály főosztályvezető, Magyarország pozsonyi nagykövetsége képviselőjében Szesztay Ádám, a szlovák kulturális tárca részéről Dohányos Róbert főosztályvezető, a Szlovákiai Írószervezetek Társulása küldötteként pedig Jozef Leikert köszöntötte.

Hodossy Gyula elnöki beszámolójában szólt a reformok elkerülhetlenségéről, illetve arról, hogy az író társaság minden eddigi tevékenységének folytatása mellett az új koncepció szerint nagyobb súlyt kívánnak fektetni az író társadalom érdekvédelmére és – egyebek mellett – a pályázati és publikálási lehetőségekről szóló információk naprakész továbbítására a tagság felé. Az elnök az elvárásokkal kapcsolatban – nem kis racionalitással téve tanúbizonyságot – hangsúlyozta: „Egyrészt lehetőséget kell teremteni az igények teljesítésére, másrészt az igényeket kell korrigálni a lehetőségek szerint addig, míg e kettő nem találkozik.”

Csanda Gábor titkár hat új tag felvételéről tájékoztatott, akikkel a társaság létszáma 116-ra emelkedett, majd megemlékezett az előző közgyűlés óta elhunyt tagokról, valamint köszöntötte Tóth Lászlót, aki szeptember 26-án ünnepelte 55. születésnapját. A titkár ezt követően beszámolt a választmány egyéves munkájának nehézségeiről és legfontosabb eredményeiről. A korábbi időszakokban tapasztalható heves, a választmány munkáját már-már megbénító viszályokra, illetve az utóbbi időszakban folyó csendes, ám annál eredményesebb munkálkodásra utalva Csanda Gábor elmondta: „Úgy érzem, írószövetségünk nem osztja meg a tagságot. (...) Azt tapasztalom, hogy a társaság tevékenysége, látható és kevésbé látványos ügyködése kizárólag a vállalt feladataira, azok legegyszerűbb lebonyolítására korlátozódik, s ennek a tárgyilagos légkörnek, úgy tűnik, mintegy mellékesen, pacifikáló hatása van.”

Az egy éve működő választmány munkáját dicséri sok egyéb mellett az az alapszabály-tervezet is, amelyet kisebb módosításokkal végül is

egyhangúlag fogadott el a közgyűlés. Az új alapszabály rendelkezik az elnök közvetlen, három évre szóló megválasztásáról, illetve a választmány és az elnök jogkörének szétválasztásáról. Így aztán az elnök és az alája rendelt titkár mostantól természetesen nem tagja a héttagú választmánynak, miközben mindkét intézmény hatásköre lényeges mértékben bővült.

A korábbi terméketlen belharcok teljes elcsitulásáról tanúskodik az a tény, hogy Hodossy Gyulát a közgyűlés – az alapszabályzathoz hasonlóan – ellenszavazat nélkül választotta a társaság elnökévé. A választmány tagjai a következő három évben Németh Zoltán, Szászi Zoltán, Ardamica Zorán, Barak László, Csanda Gábor, Juhász R. József és Balázs F. Attila lesz. A közgyűlés ezenkívül két bizottság tagjait is megválasztotta. Az etikai ügyeket a következő ciklusban Mészáros András, M. Csepécz Szilvia és Péntes István, a pénzügyeket pedig Csicsay Alajos, Motesíky Árpád és Zirig Árpád felügyeli. Az utóbbi bizottság az új alapszabály értelmében jött létre, a várhatóan növekvő aktivitás miatt ugyanis a társaság gazdálkodása a korábbi évekhez képest minden bizonnyal lényegesen kiterjedtebb lesz.

Hizsnyai Zoltán

Elnöki beszámoló

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kedves Tagtársaink!

Kedves Vendégeink!

Immár közel másfél esztendeje annak, hogy a Madách-Posonium Könyvkiadónak köszönhetően, annak nagytermében társaságunk közgyűlést tartott. Pontosabban tartott volna, ha a Tagság több mint a fele megjelent volna ezen eseményen, de alig lézengtünk huszon-egynéhányan a száztizenegy tagból. Irodalmáraink és a Tagság létszámát figyelembe véve így csupán egy méltánytalan rendkívüli közgyűlésre futotta. Persze tudom, hogy Társaságunk szinte mindig rendkívüli közgyűlést tart a hiányos megjelenés miatt, de olyan kevesen, mint akkor, nem voltunk még soha. Mi más, mint ez a mérhetetlen közöny Társaságunk munkája, tettei, sikerei, kudarcai, céljai iránt kell, hogy elgondolkoztasson bennünket a „hogyan továbbról”? Jó pár tagunk rendszeresen részt vesz más szervezetek (lásd CSEMADOK, Értelmiségi Fórum, SZMPSZ, Magyar Írószövetség) közgyűlésein, ahol hozzászólásaikkal, tanácsaikkal, kiváló javaslataikkal gazdagítja azt, viszont saját mesterségének, szakmájának, hivatásának legközelebb álló fórumán meg sem jelenik. Miért?

A Madách-beli közgyűlésen azzal a szándékkal vállaltam el az elnöki feladatok ellátását, hogy az akkor megválasztott Választmánnyal együtt megpróbáljuk megtalálni a választ erre a kérdésre. A feladat viszont nem csupán a válasz megtalálása, a kiváltó ok-okozati összefüggések feltárása, hanem annak felszámolása, amit csupán azzal lehet igazolni, hogy tagjaink között szervezetünk iránt kiváltjuk annak olyan szintű érdeklődését, hogy Társaságunk közgyűlésén már szükségesnek érzi a részvételt. Úgy éreztem, nehéz, de megtisztelő feladatot vállaltam. Úgy éreztem, ez egy igazi kihívás egy olyan embernek, akinek az irodalomszervezés mindig is a szívügye volt. Úgy gondoltam, első lépésként meg kell ismerkedni tagjaink szervezetünkről kialakított véleményével. Voltak olyanok, akik megtiszteltek olyannyira, hogy írásban közölték elképzeléseiket, voltak sokan, akik szóban tették ugyanezt, voltak sajnos olyanok is, akiknek a véleményét nem sikerült megszerezni – ezt sajnálom, mert hiszem, mindenki véleménye fontos, és hozzásegít a többség által is elfogadható jövőkép kialakításához. Szervezetünk egészének működéséről nagyon kevés vélemény fogalmazódott meg, ha nem számítjuk ide a „gittegylet az egész” kiszólásokat. Inkább egyéni óhajok hangzottak el. Egy képzeletbeli tesztkérdésre, miszerint: „Mikor lenne elégedett az SZMÍT munkájával?”, a következő válaszok hangzottak el:

- ◆ ha szerezne nekem írói ösztöndíjat
- ◆ ha olyan publikálási lehetőséghez segítene, ahol honorárium is van
- ◆ ha általa olyan hazai és nemzetközi szakmai konferenciákra juthatnék el, amelyekre eddig pénz vagy meghívó híján nem juthattam el
- ◆ ha rendszeresen szervezne író-olvasó találkozókat, oda szívesen járok
- ◆ ha az irodalmi klikkek ellen sikerrel fellép
- ◆ ha intézne nekem valamilyen irodalmi díjat, már mindenki kapott, csak én nem
- ◆ ha olyan alkotószabadságra mehetnék általa, amelynek fizetségéből meg tudnék élni, persze nemcsak én, hanem a családom is
- ◆ ha hozzásegít, hogy igényemnek megfelelő időtartamra tanulmányi útra mehessek Görögországba vagy épp Párizsba...
- ◆ és így tovább

Tehát a feladat adott. Egyrészt lehetőséget kell teremteni az igények teljesítéséhez, másrészt az igényeket kell korrigálni a lehetőségek szerint addig, míg e kettő nem találkozik. Két irányba kell dolgozni. A tagjainkat meg kell tanítani úgy álmodni, hogy azért teljesen ne szakadjunk el a realitástól, hogy örülni tudjunk a csekély eredménynek is. Meg kell fosztani magunkat kishitűségünktől, mert ha a művészember mindig a földön jár, maradandót ritkán alkot. Hitem szerint ez nem ellentmondás, csupán az alkotó ember kompromisszuma.

Ennek következtében higgyük el, hogy Társaságunk képes egy olyan érdekvédelmi szervezetet létrehozni és működtetni, amely újabb komoly és erős intézménye lehet a Szlovákiában élő magyaroknak. Higgyük el, hogy a társasági keretek nyújtotta eszközökkel sokat tehetünk a jobb sorsra érdemes, tehetséges íróink erkölcsi és anyagi megbecsüléséért, higgyük el, hogy íróink és műveik népszerűsítése, értékeink felmutatása nem egyéni, hanem mindinkább közügy, amelyért tenni kötelesség – kinek, ha nem az értelmiségnek, és azon belül a szakmabelieknek. Kik tegyenek többet a nagybetűs irodalomért, ha nem azok, akik isteni sugallatra vagy belső tehetség szülte kényszerből az önkifejezésnek, az önfelmutatásnak, a megmaradásnak azt az útját választották, amely az írást használja eszközü.

Miután mindezt elhittük, fogalmazzunk és szavazzunk meg egy olyan alapszabályt, szervezeti rendet, amely támogatja társaságunk vezetését abban, hogy tartsa szem előtt

- ◆ az irodalomnak, az írott szónak és alkotói szabadságnak a védelmét, a szabad alkotáshoz megfelelő anyagi háttér biztosítását

- ♦ hogy az SZMÍT ne legyen szakszervezet, de mégis bizonyos érdekvédelmi feladatokat vállaljon fel
- ♦ hogy a szakminisztériumokkal szembeni tárgyalási pozíciókat stabilizálja
- ♦ az eredeti irodalmi művek megszületését, irodalmi és kritikai lapok kiadását, a meglévő ösztöndíj és irodalmi díjak rendszerének megtartását és lehetőség szerinti bővítését

Támogassuk az SZMÍT mindenkori elnökét és Választmányát abban, hogy elfogadott, állandó partnerként lehessen jelen a szakminisztériumok és alapítványok, különböző szervezetek és polgári társulások irodalmat és könyvkiadást segítő bizottságaiban. Legyen mandátuma az új vezetésnek az Asszociációval kialakított jó kapcsolat erősítésére, a budapesti irodalmi kerekasztal-tárgyalásokon való aktív részvételre, bármely más írószervezettel való igény- és lehetőségfüggő együttműködésre, az EU által működtetett Európai Írók Kongresszusához való csatlakozásra.

Meggyőződésem és szervezési tapasztalataim szerint intézményi keretek közt, irodával, főállásos dolgozókkal, egy szabadabb mozgástérben, ésszerű odafigyelés mellett az írásművészet az eddiginél sokkal nagyobb súlyt, megbecsülést kaphat közéletünkben.

Befejezésül hadd köszönjem meg az eddigi megtisztelő bizalmat! Köszönöm a Választmány munkáját. Érzésem szerint sokat, jól és eredményesen dolgoztak. Külön köszönöm titkárunknak lelkiismeretes feladatvállalását. Köszönet illeti támogatóinkat, mindazokat, akik szóval, illetve cselekedettel, akik munkával vagy anyagiakkal segítették Társaságunkat.

Kedves Barátaim, engedjétek meg, hogy kívánjak magunknak eredményekben gazdag gyűlésezést, hogy tárgyalásunk végén azzal az érzéssel, hittel távozhassunk, hogy ha világraszóló dolgokat nem is, de szűkebb pátriánk irodalmi életének javításáért, Társaságunkért mégiscsak hoztunk egy sor jó döntést. Köszönöm a figyelmet.

2004. szeptember 25.

Hodossy Gyula

Titkári beszámoló

Tisztelt Közgyűlés, Tagtársaim,

mindenekelőtt tisztelettel és örömmel köszöntöm sorainkban új tagtársainkat: Fukári Valériát, Horváth Erikát, Hudák Katalint, Mészáros Andrást, Motesiky Árpádot és Turczi Árpádot. Ők azok, akik az elmúlt hónapok során tagfelvételüket kérték, s a választmány megtiszteltetve érezte magát, hogy ennek eleget tehet. A Szlovákiai Magyar Írók Társaságának jövőbeli tevékenysége remélhetőleg nekik is köszönhetően alakul majd. Új tagjaink sorába tartozott Vörös Péter is, sajnos, nagyon rövid ideig, 2004. április 3-án távozott közülünk, 57 évesen. Nem ő volt az egyetlen: 2003. december 26-án elhagyott bennünket az 55 éves Zalabai Zsigmond; 2004. január 21-én Kmeczkó Mihály, 60 éves korában. Íróársadalmunknak olyan alkotójával is szegényebbek lettünk, aki nem tartozott szövetségünkbe: életének 71. évében meghalt Fecsó Pál. Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy emléküknek adózzunk felállással, főhajtással, jelképes egypercnyi csennddel.

Az SZMÍT-nek a mai napon 114 tagja van. Engedjék meg, hogy közülük is egyvalakire rendhagyó módon felhívjam figyelmüket: Tóth László holnap ünnepli születésnapját. Isten éltesse sokáig!

Tisztelt Közgyűlés!

A társaságunk legutóbbi, előrehozott és rendkívüli tisztújító közgyűlése óta eltelt bő egy évről szóló beszámolómmi egyébről is szólhatna, mint az elért sikerekről, az elszalasztott lehetőségekről, a felmutatható eredményekről és a meg nem valósult tervekről. Az Önök által megválasztott új választmány megbízott titkáráként azonban – minden igyekezetem ellenére – nem lehetek tárgyilagos, hiszen esetleges sikereinket és kudarcainkat csakis ebből a belső látószögéből ítélni tudom.

Igyekeztünk folytatni mindazt, amit írószövetségünk előző vezetősége szerintünk jól csináltak, s megpróbáltuk nem megismételni elődeink vélt hibáit, mulasztásait. Hogy milyen eredménnyel, azt Önök ítélik meg, és szerencsés esetben ezt a mérleget már rég megvonták. Feltételezem tehát, hogy e mostani közgyűlésen való részvételük vagy távolmaradásuk éppen e pluszok és mínuszok mérlegelésének a következménye. Azoknak – úgy vélem –, akik eljöttek, határozott véleményük van az eltelt időszak milyenségéről, s ennek a magam látószögénél tárgyilagosabb véleményüknek szavazatukkal, döntéseikkel, javaslataikkal és határozataikkal hangot adnak: megerősítik a jelenlegi választmányt, megváltoztatják az összetételét, vagy új vezetőséget választ-

nak. Azok a tagtársaink, akik eljöhettek volna, de nincsenek itt, már választottak: nem ilyen vezetőséget kívánnak. Távolmaradásuknak nagyon sok oka lehet: nem tudtuk őket megszólítani, érdekeltté tenni; megszólítottuk őket, de ebben ki is merült a tevékenységünk; nem azzal szólítottuk meg őket, amit kimondva vagy titkon elvártak, reméltek; nem állapítottuk meg vagy elfelejtettük, mit is várnának el tőlünk; elfelejtettük őket megszólítani. Mivel láthatóan ők vannak többségben, e ténynekünk, itt jelenlevőknek a választmány kudarcaként kell elkönyvelnünk. Igaz, láthatóan többen (kétszer annyian) vagyunk, mint tavaly vagy tavalyelőtt, s kétségtelen, ez is eredmény. Erőnköbül e téren nem telt többre. Azzal mentegetőzhetnék, hogy a rendezvényeinkre kíváncsiak, akiknek módjukban állt rendszeresen vagy alkalmanként részt venni meghirdetett összejöveteleinken, jól érezték magukat – de ez is csak feltételezés. Valahányszor erre gondolok ugyanis, eszembe jut, hogy azokban az időszakokban, amikor nem voltam a választmány tagja, vagy amikor nem szólítottak meg, nem tettem személyesen is érdekeltté az SZMÍT programjaiban, magamnak sem telt kedve minden rendezvényben, s nem is voltam mindegyiken. Másrészt, az előző választmányra meg az azelőttiekre hivatkozva abban az értelemben, hogy szerettünk volna elődeink hibáiból okulni, de megtartani elért eredményeiket, a folytonosságra akartam felhívni a figyelmet. A szó szerint értendő folytonosságra, arra, hogy így vagy úgy, de az előző választmány meg az azelőtti is mi voltunk. A mostani választmánynak, úgy látom, hasonlóak az erényei és a korlátai, mint az előzőkének, de önmagában ezen a téren talán nincs semmi természetellenes. Valahányszor az eltelt egy évben mérlegelnem kellett vállalt szerepemet, elolvastam az éves írószövetségi tájékoztatónkban az előttem volt titkárok beszámolóit, s gyakran olvastam az elnöki és a regionális beszámolókat is.

Sok megoldatlan gondunk gond maradt: társaságunk tevékenysége továbbra is határozottan a nyugat-szlovákiai térségre irányul, és nem szűnt meg a Pozsony-központúság sem; szinte kivétel nélkül minden tevékenységünknek a választmány az ötletgazdája, azaz a vezetőség és a tagság közti természetes és folyamatos párbeszéd még mindig inkább óhaj, mint tény és kölcsönös szükséglet, melyre alapozni lehet; a változékony és számunkra gyakran kedvezőtlen irányban változó támogatási rendszer mellett továbbra is kisebb-nagyobb nehézségekbe ütközik terveink megvalósítása, egyáltalán a tervezés, a jelenlegi pályázati lehetőségek ugyanis még mindig csak egy-egy konkrét esemény költségeinek – sajnos utólagos és részbeni – fedezésére nyújtanak lehetőséget, szervezetünk intézményes kereteinek megteremtésére vagy a mostaninak a megerősítését is magában foglaló átfogó jövőképek kialakítására nem.

És sorolhatnám, de ebből a belső, munka közben kialakult álláspontból ezeket látom a legégetőbbeknek. Sok olyan fogyatékoságról is beszámolhatok, melyek véleményem szerint már nem jellemzik a társaságunkat. Mivel ezekről az évek óta köztünk kísértő, hozzánk makacsul ragaszkodó gondokról nem dönthető el, hogy a mostani választmánynak sikerült-e őket felszámolnia, avagy – és lássuk be, ez a valószínűbb – a mindenkori választmányok, az eddigi elnökök, elnökségi tagok, titkárok és a háttérben szorgoskodók igyekezetének összegéből, ezekről tehát részrehajlás nélkül számolhatok be. Úgy érzem, írószövetségünk nem osztja meg a tagságot. Most mindannyiunkról beszélek, arról, hogy mint társaság a jelek szerint alkalmasnak látszunk a legszerteágazóbb együtténykedésre anélkül, hogy egyéneket vagy csoportokat hátrányosan megkülönböztessünk, ellehetetlenítsünk, rossz hírünket keltsük, egyáltalán, hogy viszályt szítsunk. Ellenkezőleg, magam legalábbis azt tapasztalom, hogy a társaság tevékenysége, látható és kevésbé látványos ügyködése kizárólag a vállalt feladataira, azok bebiztosítására és a lehető legcélszerűbb lebonyolítására korlátozódik, s ennek a tárgyilagos légkörnek, úgy tűnik, mintegy mellékesen, pacifikáló hatása van. Amikor tehát írószövetségi tevékenységről beszélünk – legalábbis szándékaink szerint –, mindenkor a tárgyról van szó, és nem merül fel a tagok egyenként – természetesen – eltérő kora, neme, a világról és az irodalomról vallott nézete stb.

Röviden erről az irodalmi tevékenységről. Ha a negatívumok közt említettem a Pozsony-központúságot, szólnom kell arról az igyekezetünkről is, mely ez ellen irányul. Igyekezetünk persze korlátozott, csak addig nyújtózkodhatunk, ameddig a takarónk ér, de nálunk kiépítettebb, szervezetünkkel rokon intézményekkel együtt nyújtózkodunk. A két évvel ezelőtt a Márai Sándor Alapítvány és a Fórum Kisebbségkutató Intézet által életre hívott Somorjai disputa szimpózium szervezését társaságunk tavaly teljes egészében átvette, s újabb intézményeket is bekapcsolva egy rangos sorozat főrendezőjévé vált. A somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézethez és a Bibliotheca Hungaricához egyre szorosabb szálak kötnek bennünket, s ez az együttműködés számunkra nagyon gyümölcsöző. Dunaszerdahely már hagyományosan szilárd bástyája szövetségünknek, ez a mi aktivitásainktól független adottsága; tagságunk jelentős hányadát a város és vonzáskörzete adja, a Vámbéry Kávéházat a szlovákiai magyar könyvek egyetlen jelentős nyilvános fórumaként tartjuk számon. Együttműködésünk folyamatos és magától értetődő. Az idén elsőként itt mutatták be az SZMÍT által az Ünnepi Könyvhétre kiadott Szlovákiai magyar szép versek 2004 és a Szlovákiai magyar szép próza 2004 című köteteket. A két könyvet írószövetségünk a Lilium

Aurum gondozásában jelentette meg. (Társágunk értelemszerűen nem kíván könyvkiadással foglalkozni, de ehhez az úttörő kezdeményezéshez hasonlóan a jövőben is megragad minden olyan lehetőséget, mely a szlovákiai magyar írásbeliség és a szlovákiai magyar írók együvé tartozását kínálja.) Dunaszerdahelyi jó kapcsolatainknak köszönhető, hogy az idén tavasszal megszólított bennünket a Városunkért Polgári Társulás és Győry Attila, a Családi Könyvklub vezetője, s így társrendezői lehetünk egy többnapos kulturális rendezvénynek, ennek keretében pedig a Tündéerkert alkotópályázatnak. Komáromhoz korábban csak a nyári martosi táborunk, a Fiatal Írók Alkotótábora kötött bennünket; ezt az idén is megtartottuk, mégpedig a megítélt csekély pályázati támogatás késedelme miatt önerőből – pontosabban szervezetünk elnökének köszönhetően. Természetesen a szervesen hozzátartozó, a pályakezdő írók számára meghirdetett Pegazus Alkotópályázattal együtt. Az időközben egyetemi várossá lett Komáromban azonban Keserű József közreműködésével még az év elején elindítottunk s lassan meghonosítottunk egy új rendezvénysorozatot, egy nem hagyományos író-olvasó találkozót. Ennél távolabbra csak alkalmasszerűen jutottunk, ezekre az alkalmakra a regionális beszámolók világítanak majd rá.

Persze, szokás szerint kivettük részünket az ország minden jelentős kulturális megmozdulásából és eseményéből – társágunk több tagja ezekben az órákban is ilyeneken képviseli szervezetünket (a kassai Kazinczy-napok, a losonci Balassi-konferencia). A Szlovákiai Magyar Professzorok Klubjával együtt társrendezői voltunk a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Szlovákiai Magyar Értelmiségi Fórum által rendezett Szlovákiai Magyar Értelmiségi Találkozóinak Párkányban (úgyszintén tegnapi, somorjai folytatásának). Ápoljuk jó kapcsolatunkat a Magyar Köztársaság pozsonyi Kulturális Intézetével: támogatásukkal itt is új sorozatot indítottunk, Pozsonyi Páholy címmel (az ötletgazda és a vitadélutánok vezetője Tőzsér Árpád), ebből eddig ötöt tartottunk, neves magyarországi vendégekkel, s talán említenem sem kellene, hiszen ez minden eddig említettre érvényes volt: a rendezvények a szlovákiai magyar irodalomról, egy-egy alkotójáról vagy művéről szóltak. Pozsonyban sikerült további megbízható társra is találnunk: ez a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma, jelen közgyűlésünk színhelye. A múzeum támogatásával több rendezvénybe sikerült bekapcsolódnunk, májusban volt egy közös, párhuzamosan zajló, az ő részükről képzőművészeti, a mienkről irodalmi programunk (a mienket H. Nagy Péter szervezte A test lírai retorikája címmel). Legközelebb október 19-én itt tartjuk a Szaltnai Rezső születésének századik évfordulójára rendezendő szimpóziumunkat. Továbbra is kihasználjuk a Szlovákiai Írószervezetek Társulásának

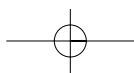
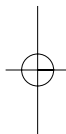
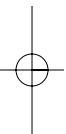

Lőrincapu utcai székházát jubiláló íróink köszöntésére, életművük bemutatására-méltatására. A 75 éves Zeman Lászlót ugyan Somorján köszöntöttük, de előtte 75. születésnapján Szőke Józsefet itt, s ugyancsak ez lesz a helyszíne a 75 éves Karol Tomiš megünneplésének.

Köszönöm a figyelmet.

Pozsony, 2004. szeptember 25.

Csanda Gábor

A Szlovákiai Írószervezetek Társulásával való kapcsolatunkról

Az SZMÍT öt további szlovákiai írószervezettel együtt tagja a Szlovákiai Írószervezetek Társulása (AOSS, Asociácia organizácií spisovateľov Slovenska) nevű ernyőszervezetnek. A tagság önkéntes, a társulás zárt. A szervezetet elnökség vezeti, melybe minden tagszervezet két képviselőjét jelölheti. A társulás céljait, szerepét és tevékenységének tartalmát alapszabály rögzíti. Mint független érdekképviselői és koordináló szervezet, hazai és külföldi fórumokon képviseli tagszervezeteit és azok tagjait. Anyagi forrásait pályázatok útján igyekszik biztosítani, de mindenekelőtt a társtulajdonában levő írószövetségi székház bérbeadásával. Írószövetségünket a 2003. évi tisztújító közgyűlés óta a Szlovákiai Írószervezetek Társulásának elnökségében Hodossy Gyula és Csanda Gábor képviseli.

A Szlovákiai Írószervezetek Társulása hosszú éveken át belső problémákkal küzdött. Ezek többsége abból származott, hogy hatáskörei megoszlottak az elnök, az elnökség, a titkár és a titkárság, valamint a gazdasági igazgató között – a felsoroltak mindegyikének volt ilyen-olyan befolyása, aláírási joga. Ugyanők – részben változó felállásban – több-kevesebb igyekezettel és hozzáértéssel próbálták a társulás ügyeit intézni, legtöbbször saját egyéni érdekeik szem előtt tartásával. Az áttekinthetetlen hierarchia, melyben egyes jogkörök szabadon gyakorolhatók voltak, azt eredményezte, hogy a társulás ingó és ingatlan eszközei és vagyona a mindenkori vezetőség tudtával vagy annak háta mögött néhány szabad prédájává vált, s nem csupán a társulás éves költségvetésére vonatkozóan, hanem esetenként a tagszervezeteknek a társulás által kezelt pénzét illetően is. A kialakult konfliktusos helyzet 2003-tól kezdett rendeződni; ez a rendőrségi eljárást és bírósági tárgyalásokat sem nélkülöző rendezés több mint egy évet vett igénybe – és az akkori elnök leváltásával kezdődött, megbízott elnök kinevezésével, majd új elnök megválasztásával, új alapszabályzat elfogadásával folytatódott, a társulás igazgatóságának, titkárságának és gazdasági részlegének átalakításával, a benne dolgozók fokozatos és teljes lecserélésével végződött. A társulás azóta az alapszabály értelmében végzi tevékenységét. Aelnöki tisztségét 2004 februárja óta az SZMÍT képviselője tölti be. Elnöke Jozef Leikert, elnökségében ismert írók, írószövetségi vezetők, közéleti személyiségek foglalnak helyet (Ján Beňo, Anton Hykisch, Branislav Hochel, Ivan Jackanin, Peter Juščák és Ján Zambor). A társulás gazdasá-

gi tevékenysége ellenőrzött, könyvelését és zárszámadását minden évben előterjeszti az elnökségnek is.

E tevékenység két egymástól különböző területre összpontosul. A társulás elsősorban – az általa tömörített tagszervezetekhez nagyon hasonlóan – irodalom-népszerűsítő tevékenységet végez; rendezvényeit saját eszközeiből, valamint a konkrét programokra és projektumokra szóló pályázatokkal biztosítja. Másrészt a székház társtulajdonosaként az épület gazdaságos működtetését biztosítja.

Az SZMÍT – a többi tagszervezethez hasonlóan – a Szlovákiai Írószervezetek Társulása révén jelen van a Szlovákiában zajló kulturális élet szlovák részében is, s ezt lehetőségei és igényei szerint ki is használja. A kapcsolat fordított irányban is adott: írószövetségünk megragad minden alkalmat arra, hogy a társulás többi tagszervezete között közvetítsen vagy hogy a társulás hazai és külföldi megítélése jó legyen. Mivel a társulás tagja néhány nemzetközi írószövetségi érdekképviselési szervezetnek, így az EWC-nek, ezekben értelemszerűen az SZMÍT-t is képviseli. A társulás révén az SZMÍT évente kiosztja saját díját (Forbáth-díj) – ennek és az ünnepélyes díjátadásnak a költségeit részben a társulás fedezi. Írószövetségünk a társulás közvetítésével minden évben mintegy 40 ezer korona összeghez jut a jogvédő hivatal (LITA) által folyósított és újraelosztásra kerülő pénzből, ezenfelül nagyjából ugyanekkora összeget utal át minden évben maga a társulás az épület bérbeadásából származó haszonból. Az Irodalmi Alaphoz hasonlóan a Szlovákiai Írószervezetek Társulása is köszönti és jelképes (ezerkoronás) összeggel támogatja a hatvan év fölötti jubilánsokat. Fontosabb központi rendezvényeire minden SZMÍT-tag meghívót kap.

A társulással kapcsolatos fontosabb információk, valamint a szervezet tevékenysége (LET című internetes irodalmi lapja stb.) a honlapján (www.aoss.sk) megtekinthető.

2005 novembere

Csanda Gábor

2003 és 2004 mérlege az Irodalmi Alapban

Az Irodalmi Alap (Literárny fond) eredeti irodalom tagozata 2003-ban tízszer ülésezett, és 688 kérvényt és javaslatot vitatott meg. A testület 1 486 368 koronából gazdálkodott, ekkora összeget oszthatott szét. Ennek több mint egyharmadát az alkotói ösztöndíjak tették ki. A összeg maradéka az alábbiakra fordított (a támogatások nagyságrendjének sorrendjében): alkotószabadságok a szervezet üdülöházaiban, egyszeri szociális segélyek, irodalmi díjak és versenyek, a bírálóbizottságok tagjainak tiszteletdíja, jubiláló írók egyszeri ajándék pénze.

Az év első összefoglalóján (2003. január 21.) a bizottság megszavazta a 2003-ban jubiláló, 60 év fölötti alkotók számára kiutalandó ezerkoronás összeget, köztük társaságunk 5 tagjának, az utolsó ülésen (2003. december 4.) pedig elosztotta a rendelkezésére álló maradék pénzt a szociálisan rászoruló alkotók közt; ez személyenként háromezer koronát jelentett – társaságunk tagjai közül 15-en részesültek ebben a támogatásban. Alkotói ösztöndíjra 8-an nyújtották be kérvényüket, a bizottság mindegyik pályázónak megítélt valamilyen támogatást. Az Irodalmi Alap 2003-ban is kiosztotta díjait, a Madách-díj összege 20 ezer korona volt, a három nívódíjé összesen 9 ezer, a legjobb fordításért járó Madách-díj összege 10 ezer korona volt, a két nívódíjé összesen 9 ezer. Két elhunyt tagtársunk hozzátartozói számára a testület egyenként 5 ezer korona szociális segélyt utalt ki.

Az Irodalmi Alap eredeti irodalom tagozata 2003-ban 290 ezer korona ösztönző támogatást és segélyt nyújtott alkotóink számára.

***

Az Irodalmi Alap eredeti irodalom tagozata 2004-ben az előző évihez hasonló körülmények közt dolgozott, a rendelkezésére álló 1 451 763 koronát a már tárgyalt területeken osztotta szét. 10 ülésén összesen 723 beadvánnyal és kérelemmel foglalkozott. Szociális segélyben 14 tagtársunk részesült (2004-ben személyenként 2 ezer korona maradt e célra), alkotói ösztöndíjban 11-en. Két elhunyt tagtársunk hozzátartozói számára a testület egyenként 5 ezer korona szociális segélyt utalt ki. Ebben az évben a fordítási irodalmat nem díjazták, a Madách-díjat (20 ezer korona) kiosztották, mellette két nívódíjat is (egyenként 4,5 ezer korona). Mint az előző években, a hatvan év fölötti jubiléumaink a születésnapjukon kapták meg az ezerkoronás ajándékukat. Az Irodalmi Alap eredeti irodalom tagozata 2004-ben 310 ezer korona ösztönző támogatást és segélyt nyújtott alkotóink számára.

***

Az Irodalmi Alap 2005 őszén kénytelen volt áttenni székhelyét a korábbi címéről a Grössling utca 25. alatti új helyére. Minden egyéb (beleértve az irányítószámot és a telefonszámokat is) maradt a régiben. A szervezet tevékenysége, alapszabályzata, döntései, valamint a pályázati szabályzat és az űrlap megnézhető-letölthető a www.litfond.sk címen, az eredeti irodalom tagozatára vonatkozóan a Sekcia pre pôvodnú literatúru fejezet alattiakat kell figyelni.

2005 novembere

Csanda Gábor

Az SZMÍT rendezvényeiről

Beszámoló

Egy csésze tea

A 2005-ös évben három irodalmi est, egy író-olvasó találkozó és egy könyvbemutató lebonyolításában is közreműködtem. Elsőként március 20-án, a Selye János Egyetemen Komáromban, ahol Mészáros András tartott előadást *Szerelem a filozófiában és az irodalomban* címen. Az előadás, amelynek közönsége főként egyetemi hallgatókból állt, a szerelem fogalmát filozófiai és irodalmi alkotások felől értelmezte Platóntól egészen Diderot-ig.

Ezt követte Z. Németh István *Triatlon* című verseskötetének bemutatója április 15-én a komáromi Csemadokban. A költőt többek között a kötet megszületésének körülményeiről, a versírás tevékenységéről faggattam, de szóba került az irodalom értékvtásának a problémája, valamint az irodalomkritika kérdése is.

Április 20-án Benyovszky Krisztián tartott előadást a Selye János Egyetemen *Az elrejtés és elhallgatás műveletei* címen. Mondanivalóját a dektívttörténet műfaja és a benne megjelenő titok kérdése köré építette. Az egyetemista közönség arról szerezhetett tudomást, hogy miként jelenik meg a titok motívuma például Dickensnél vagy Umberto Econál.

Ezt követően, június 23-án Z. Németh Istvánnal beszélgettem a komáromi Selye János Gimnáziumban. A remek hangulatú beszélgetésbe a gimnazisták is bekapcsolódtak, akik bizony olykor igen jól irányzott kérdésekkel bombázták a költőt. Z. Németh István többek között mesélt költői indulásáról, arról, hogy szerinte milyen a jó vers, sőt fel is olvasott saját verseiből.

Az utolsó rendezvény lebonyolítására november 30-án kerül sor a Selye János Egyetemen. A meghívott előadó H. Nagy Péter lesz, aki *Androidok és gének* címen tart előadást a populáris irodalom egy viszonylag kevésbé ismert részterületéről, a bio-filozófiai sci-fikről.

Keserű József

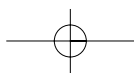
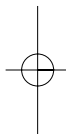
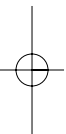
József Attila-emlékév az SZMÍT szervezésében, 2005-ös összlovákiai rendezvény

A Szlovákiai Magyar Írók Társaságában még 2004 kora őszén döntés született arról, hogy József Attila születésének centenáriumi évében több más szlovákiai civil szerveződéssel karöltve országos jelentőségű rendezvényt szervez, amelybe nagy létszámú érdeklődőt kíván bekapcsolni. Az SZMÍT ennek érdekében felvette a kapcsolatot a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társaságával, a Jókai Színházzal, a KOR-ZÁR Polgári Társulással, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségével, a Pódium Színházi Társasággal, a Szlovákiai Magyar Vers- és Prózamondók Társaságával, a Csemadokkal és a Lilium Aurum Könyvkiadóval. Mint főszervező, az SZMÍT a koordináló és szervezői-lebonyolítói feladatokat vállalta magára. Az elképzelés szerint a centenáriumi év központi rendezvényét Révkomáromban és Rimaszombatban fogjuk megvalósítani. Rimaszombatban egy versmondó verseny és gála kerülne megrendezésre, Révkomáromban pedig a Jókai Színházzal és a már említett polgári társulásokkal együtt 2005. április 11-én egy nagyszabású emléknapon csúcsosodna ki a szlovákiai ünnepegsorozat. A képzőművészek társasága már elindította a Hommage à József Attila elnevezésű kiállítás anyagának gyűjtését. Az SZMÍT a Lilium Aurum könyvkiadóval közösen egy antológiát fog az adott időpontra megjelentetni, amelyben felvidéki írók-költők József Attila ihlette művei szerepelnének, illusztrációként pedig a képzőművészek által erre az alkalomra készített műveket használja fel. A képzőművészeti alkotásokból kiállítás nyílik a Jókai Színházban, ezt a kiállítást a későbbiekben az egész Szlovákia magyarok lakta területén az antológia bemutatóival együtt végig fogjuk vándoroltatni. A központi komáromi rendezvényen a KOR-ZÁR Polgári Társulás szervezésében József Attila megzenésített verseiből hangzik majd el egy összeállítás, amely az évfordulóra megjelenő hanghordozó bemutató koncertje is lesz egyben. A rimaszombati versmondó verseny lebonyolításában részt vállal az írók társasága mellett szakmai rendezőként a Szlovákiai Magyar Vers- és Prózamondók Társasága, a pedagógusok szövetsége, a Csemadok és a Pódium Színházi Társaság. A verseny meghirdetése megtörtént, ebbe az egész ország területéről érkeznek folyamatosan a jelentkezések. A révkomáromi emlékünnepegség egy egész napos megemlékezésként kerül megrendezésre. A kiállításmegnyitó,

a könyvbemutató után a Jókai Színházban kezdődő ünnepi esten neves művészek önálló műsora, lemezbemutató, a versmondó verseny győzteseinek gálája mellett egy rendhagyó akciót is szervezünk. A rendhagyó akció keretén belül József Artila Dunánál című versének magyar és szlovák nyelvű fénymásolatát fogják diákok szétosztani az ország több városában azonos időben. Az egész éves rendezvénysorozat a csúcsrendezvényen született értékek bemutatására fog törekedni Szlovákia keleti határaitól egészen Pozsonyig.

2005. április 11.

Tiszta szívvel

A Katedra szépírói versenyének kiértékelése

A Katedra Alapítvány, a Szlovákiai Magyar Írók Társasága és a Katedra folyóirat szerkesztősége dr. Pomogáts Béla Széchenyi-díjas irodalomtörténész, író fővédnökségével hirdette meg tavaly József Attila születésének 100. évfordulójára emlékező Tiszta szívvel – Katedra szépírói pályázatát a szlovákiai magyar tannyelvű iskolák tanulói számára három (az alapiskolák alsó tagozatosai, az alapiskolák felső tagozatosai, középiskolások) kategóriában.

Nevezni bármilyen szépirodalmi művel lehetett, bármilyen témában.

A beérkezett írásokat háromtagú szakmai zsűri bírálta el, amelynek elnöke Zalán Tibor József Attila-díjas költő, a zsűri további tagjai pedig Hizsnyai Zoltán József Attila-díjas költő és Kulcsár Ferenc Madách Imre-díjas költő voltak.

A pályázat végeredménye a következőképp alakult:

I. kategória,

1. díj – vers: Wurzcell Balázs, Bakai Magyar Tannyelvű Alapiskola
2. díj – vers: Németh Márton, felkészítő: Németh Zoltán, Ipolyi Arnold Magyar Tannyelvű Alapiskola, Ipolybalog
1. díj – próza: Fröhlich Mária, Tejfalui Magyar Tannyelvű Alapiskola, Somorja

II. kategória,

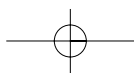
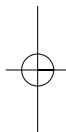
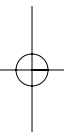
1. díj – vers: Nagy Boglárka, felkészítő: Morovics Ibolya, Széchenyi István Magyar Tannyelvű Alapiskola, Felsőszeli
2. díj – vers: Marosi Renáta, Iskola utcai Magyar Tannyelvű Alapiskola, Gúta
1. díj – próza: Hizsnyai András, Duna utcai Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium, Pozsony
2. díj – próza: Csanda Sára Mária, felkészítő: Fröhlich Ágota, Duna utcai Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium, Pozsony
3. díj – próza: Szabó Marietta, felkészítő: Mészáros Magdolna, Széchenyi István Magyar Tannyelvű Alapiskola, Felsőszeli

III. kategória,

1. díj – vers: Rác Boglárka, Füleki Magyar Tannyelvű Gimnázium
2. díj – vers: Száz Pál, felkészítő: Száz Éva, Kodály Zoltán Gimnázium, Galánta
3. díj – vers: Baranyovics Boris, felkészítő: Tóth Andrea

1. díj – próza: Gubó Sándor, felkészítő: Vajda Barnabás, Duna utcai Magyar Tannyelvű Alapiskola és Gimnázium, Pozsony
2. díj – próza: Hátori Zsófia, felkészítő: Szvorák Zsuzsa, Füleki Magyar Tannyelvű Gimnázium
3. díj – próza: Nagy Alexandra, Vámbéry Ármin Magyar Tannyelvű Gimnázium, Dunaszerdahely

Fiatal Írók Alkotótábora

2004

Péntektől vasárnapig magyarországi, romániai és szlovákiai magyar literátórok táboroztak Martoson

Irodalmi körkép csacsikkal

A magyarok bejövetele című körkép alkotójáról elnevezett, a Nyitra folyó holtága által körülölelt félszigetet – mely hajdan a Feszty-birtok részét képezte és majálisok helyszíne is volt, de a második világháború utáni kisajátítást követően szeméttlerakóként funkcionált – Katona István álmodta és formálta újjá az ezredforduló körüli években. Az ősfás parkot, a szállásul szolgáló jurtákat és a hangulatos fedett teraszt, ahol az előadások és a beszélgetések zajlottak, pénteken délelőtt vették birtokukba a hazai irodalmárok. Lidus és Ucula, a parkerdő két csacsija, akik a három nap alatt megkülönböztetett figyelmet szenteltek még a legelvontabb irodalomelméleti eszmefuttatásoknak is, a tábor számos résztvevőjét régi ismerősként üdvözölték. Ezúttal a szűnyoginvázió is elmaradt, amely két évvel ezelőtt komoly pszichés terheket rakott a szépliteratúra művelőinek nemcsak a vállára, hanem szinte egész testfelületére. Idén az időjárás is kedvezett, az egyedüli zavaró körülményt csupán a park felülnézetből turult formázó szabadtéri színpadának péntek esti műsorai jelentették. A gyönyörű görög népzene kellemes aláfestése volt ugyan az eszmeccserének, melynek óhatatlanul némi mediterrán jelleget is kölcsönzött, ám Vass Ottó Barak László verseiből készült előadóstjét a hét vezérről elnevezett jurták egyikében kellett megtartani. Igaz, az operettslágereknek a „szellők szárnyán” a legtávolabbi Töhötömig is el-elhatoló foszlányai helyenként kivételes képzetársításokat indukáltak a legösszetettebb metaforák szövevényeiben is logikai csapásokat kereső alkotókban.

A háromnapos írotábor nyitórendezvénye a hazai magyar folyóiratok és kulturális rovatok szerkesztőinek bemutatkozása volt, amelynek az elképzelés szerint nyilvánvalóan parázs vitába kellett volna torkollnia. Olyan konstruktív vitába, mely az irodalmi fórumok tapasztalatcseréjén kívül az értékközvetítés jobb összehangolását is elősegíti (és bizonyos esetekben a minőség minimumának számonkérésétől sem mentes). Ehelyett azonban jószerivel csak párhuzamos monológokat hallottunk – a múlt és legfeljebb a jelen ecsetelését. A szerkesztőket csak a pályáza-

ti pénzek folyósításának idejéről szóló epés (és, bizony, már az epénél is keserűbb) megjegyzések mozdították ki a mély letargiából.

A péntek kora délután a Szlovákiai Magyar Írók Társasága szervezeti kérdéseinek taglalására fordított. Hodossy Gyula elnök különösen az alapszabályzatnak az effektívebb működéshez elengedhetetlenül szükséges korrekcióiról szólott drámai erővel.

Keserű József eddig kizárólag Komárom kulturális életét gazdagító Egy csésze tea című beszélgetéssorozatának vendégei ezúttal a romantikus martosi parkban vallottak alkotói attitűdjeikről. A két fiatal füleki író, Mizser Attila és György Norbert együtt szerepeltetése produktív ötletnek bizonyult – és nem csupán a közös gyökerek okán. Mizser Attila költőként ismert ugyan – még hozzá igencsak ígéretesként, hiszen például tavaly megjelent második versgyűjteményével nemcsak a kritikusok egyöntetű elismerését nyerte el, hanem a Szlovák Irodalmi Alap dívdíját is kiérdemelte –, ám poétai sikereinek közepette első regénye is elkészült, és hamarosan megjelenik a Kalligram Kiadónál. György Norbert sem prózaíróként kezdte. Ő a filmes szakma felől közelített a nagyzarához: amatőrként a kilencvenes évek elejétől készített rendkívül szerény költségvetésű, mégis komoly szakmai sikereket elért mozgóképeket. Második filmjét, a Túléletet a győri Mediawave-en mutatták be, Gabika és Hugó című alkotása pedig a Budapesti Filmszemle versenyprogramjában szereplő tizenöt film között is helyet kapott. Klára című első regénye – amely Norbert György álnéven a Nap Kiadó gondozásában látott napvilágot –, úgy tűnik, az idejéről szóló magyar prózatermés egyik legsikeresebb alkotásaként vonul be a köztudatba. Persze Mizser Attila sem csupán a pennaforrásban leli örömet! Hogy mást ne mondjak, földije egyik filmjében is komoly szerepet játszott – vagyishogy szerepelt.

A Vass Ottó előadásában pénteken este elhangzott versösszeállításról már szóltam, itt annyit tennék még hozzá, hogy a gyakorlott versmondó teljesítményét a kéretlen zenei kíséret sem volt képes különösebben befolyásolni.

A pénteket a táborny körüli események zárták: a felolvasások, illetve a hajnalig folyó kötetlen beszélgetés, amely tudvaleg minden értelmiségi együttlétnek legfontosabb része.

Másnap délelőtt is beszélgetéssel folytatódott az író tábor programja. Két jelentős fiatal költő-teoretikus (nehéz lenne eldönteni, melyik tevékenységük kívánkozik inkább kiemelésre) értékelt és faggatott három elsőkötetes prózaíróval. Az előbbieket: Németh Zoltán (akinek mértékadó irodalomkritikusi életműve is egyre gyarapodik) és Csehy Zoltán (aki fiatal kora ellenére az antik költészet egyik legismertebb és legel-

ismertebb fordítója), utóbbiak pedig Bárczi Zsófia (A keselyű hava, AB-ART), Gazdag József (Kilátás az ezüstfenyőkre, Kalligram) és a már említett György Norbert (Klára, Nap Kiadó). Tegyük hozzá gyorsan, ami – tekintve az igen csak gyér hazai prózatermést – föltétlenül aláhúzendő: mindhármuk kötete idén került ki a könyvesboltok polcaira. Nem emlékszem, mikor jelent meg nálunk utoljára három ilyen színvonalú első prózakötet röpké fél év leforgása alatt. Valószínűleg soha.

Az ítéseknek a fiatal prózaíró-triással való szimultán beszélgetését a Nagyváradon megjelenő Várad című „irodalmi, művészeti, társadalmi, tudományos” folyóirat bemutatkozása követte. Barabás Zoltán szerkesztő beszélt az immár harmadik évfolyamába lépett lap törekvéseiről, céljairól és nagyra törő terveiről, felhíva a szlovákiai magyar írók figyelmét is a Várad-beli publikálás lehetőségére és kívánatos voltára. Egyébként aki nem tudná: a közelmúltban látott napvilágot a partiumi és a csallóközi írók közös antológiája. Szombat délután pedig arról is tudomást szerezhettünk, hogy a két, egymástól – legalábbis földrajzilag – meglehetősen távol eső régió irodalmárainak együttműködése korántsem szakad meg az antológia megjelenésével.

Az ebéd utáni ejtőzést követően, melyet a táborban három nap alatt megfordult mintegy félszáz alkotó többnyire a Patikának nevezett helyi vendéglőben abszolált – ahová kedélyes holtági csolnakázás keretében is el lehetett jutni, miközben a ladikos (és bárkás) szerepében jelen sorok íróját tudhatták maguk mögött a kalandvágyóbbak –, egyszóval ebéd után a Pegazus-pályázat kiértékelésére és a díjátadásra került sor. Szerepeljen itt legalább a két első helyezett diákíró neve: próza kategóriában Gubo Sándor, versben pedig Rác Boglárka végzett az első helyen (utóbbi érdekes mód szintén Fülekről). Kis szépséghibája az idei pályázatnak, hogy tanulmány-kritika kategóriában a beérkezett két darab pályamű sem bizonyult értékelhetőnek.

Estefelé friss Kossuth-díjas költőnk, Tózsér Árpád előadása hangzott el Az északi, közép-európai és felföldi géniusz mint irodalmi minőség címmel, amely cím természetesen Hamvas Béla Őt géniusz című esszéjére utal. Tózsér írása tulajdonképpen Hamvas érzékletes-érzéken leírt rendhagyó kultúrantropológiai eszme-futtatásának méltó – bár némileg racionálisabb – továbbgondolása.

A szombat este későbbi műsorairól és a vasárnap délelőtről sajnos csupán hallomásból számolhatok be. Különösen H. Nagy Péter Vizuális költészet és avantgárd című programját sajnáltam elmulasztani, amelynek olyan kiváló vendégei voltak, mint Géczy János vagy a hazaiak közül Juhász R. József és Mészáros Ottó. Nem is beszélve arról az állítólag kitűnőre sikeredett (és korántsem csupán a maga vizualitásában önmagát

emésztő) gulyásról, amelyet Juhász R. kreált a tábortűznél. A tábortűznél, amelynél minden bizonnyal akkor már – úgy, ahogy előző hajnalban – Lidus és Ucula is ott melegedett...

Az utolsó híradást az idej táborról a három napot végigsziporkázó Z. Németh Istvántól kaptam, mégpedig SMS formájában. Pista természetesen már hazafelé menet megdallta a martosi írófesztet. Íme, az első négy sor: „Üres a tábor, / szű szól a fából, / számárszem villan / az éjszakából...

Hizsnyai Zoltán

2005

Színház és irodalom – esőben...

*Idén az alsósztrigovai Madách-kastélyban találkoztak
a fiatal szlovákiai magyar írók*

Mivel a kis Nógrád megyei település genius locijának megteremtésében Az ember tragédiájának szerzője nyilvánvalóan oroszlánrészt vállalt, a témaválasztásra vonatkozó sugallat nem csupán várható, hanem szinte elvárható is volt. Ráadásul az előadások és beszélgetések többségének – ha nem is a nagy drámaköltő dolgozószobája, a híres „oroszlánbarlang” – az ódon Madách-kastély díszterme adott otthont. Más kérdés, hogy literatúránk északi géniusza az utóbbi évtizedekben nem serénykedik se számottevő színpadi művek garmadájának megszületését, se a drámaértelmezésre fogható ítések valamelyes elszaporodását inspirálni. Ami korántsem jelenti azt, hogy a felhozatal e tekintetben olyan szűkös lenne, mint amelyet most Alsósztrigován tapasztalhattunk.

No persze a témamegjelölés ellenére az idei rendezvénysorozat célja sem egyetlen terület kimerítő körbejárása volt. Nem is lett volna ennek értelme, hiszen a résztvevők köre, mint mindig, most is meglehetősen heterogén képet mutatott. A pályakezdők számára kiírt Pegazus Alkotópályázat díjazottjain kívül – akik afféle jutalomüdülésként érkeztek a táborba – szép számban képviseltették magukat irodalmunk különböző nemzedékei és például a szlovákiai magyar könyvkiadók is.

Az időjárás az író tábor korábbi helyszínein – a gombaszögi völgyben és a martosi Feszty-emlékparkban – mindvégig kegyes volt a szépirodalom művelőihez. Most azonban éppen az idő tájt pityeredett el a firmamentum, amikor a mintegy negyven literátor elindult a hajdani Madách-birtokra. És nem segített az esőűző ráolvasás sem, csak egyre jobban belelovalta magát: kisebb-nagyobb intenzitással az utolsó nap délelőttjéig megállás nélkül siratta magát.

A vészterhes fellegek ellenére is összesereglett táborlakókat házigazdaként Jarábik Gabriella, a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának igazgatónöje, majd Hodossy Gyula, a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának elnöke üdvözölte. A megnyitót követően a résztvevők megtekintették a kastély állandó kiállításait: Zichy Mihálynak, Kass Jánosnak és Nagy Zoltának a Tragédiához készült illusztrációit, a szemléletes formában elrendezett színháztörténeti áttekintést, valamint a Madách Imre életét és munkásságát bemutató tárlatot.

Este a szálláshelyen – a helyi termálfürdőben – az író tábor díszvendégének, Kukorelly Endrének a szerzői estjével folytatódott a program. A ne-

ves íróval N. Tóth Anikó beszélgetett. Szó esett a pályakezdés körülményeiről, az irodalmi hatásokról és műhelyekről, a különböző kortárs irodalmi kánonok kialakulásáról, eltéréseiről és anomáliáiról éppúgy, mint a Magvető Könyvkiadóról, amely a nyolcvanas években megjelent Kukorelly-köteteket gondozta és a pécsi Jelenkorról, amelynek kiadásában a szerző rendszerváltás utáni könyveinek többsége látott napvilágot. Kukorelly nagy elismeréssel szólt a pozsonyi Kalligram határon átívelő, a magyar literatúra egészét, sőt a közép-európai nemzeti irodalmakat is szem előtt tartó kiadói koncepciójáról. A Budapesten élő író legutóbbi két könyvét már a Kalligramnál jelentette meg. Az azóta második kiadásban is megjelent TündérVölgy avagy Az emberi szív rejtelseiről című nagyregénye – amelyet tavaly Palládium- és Márai Sándor-díjjal jutalmaztak – az utóbbi évek egyik legnagyobb irodalmi szenzációja volt. Gyermekeversgyűjteménye pedig Samunadrág címmel a közelmúltban látott napvilágot. Az izgalmas párbeszéd éjszakába nyúló, kötetlen, ám igencsak tartalmas eszmecserevel folytatódott. A meghitt beszélgetésnek az esőcsatornák monoton, szünni nem akaró gurgulázása adott zenei aláfestést.

Az eső másnap reggelre sem állt el, de a táborlakók kultúrsumját jótá nyival sem tudta csillapítani. És erre a Madách-kastélyban a délelőtt folyamán két előadás is kísérletet tett – az előbbi jóval nagyobb sikerrel, mint az utóbbi.

Az első előadó Németh Zoltán volt, aki a költő Parti Nagy Lajos színpadi játékaikról szólt. Nagyszerű drámaelemzéseinek bevezetéseként Németh ismertette a Parti Nagy-színdarabok körüli filológiai bonyodalmakat. Megtudhattuk például, hogy az irodalomtörténészeknek mindeddig még olyan alapkérdésben sem sikerült azonos álláspontot kialakítaniuk (sőt, egymásnak ellentmondó nyilatkozatai arra engednek következtetni, igazában magának az életrajzi szerzőnek sem), hogy hány drámát is írt valójában Parti Nagy Lajos. A különböző színpadra alkalmazások és átdolgozások szövevényeiben, úgy tűnik, Németh Zoltánnak sikerült végre rendet vágnia. Ha jól értettem (amire természetesen semmilyen garancia sincs), a PNL-darabok – a tudomány mai állása szerint – bemutatásuk időrendjében a következők: Gézcső; Ibusár (megállóhely); (Sárbogárdi Jolán:) A test anyala; Mauzóleum. (Zárójelben a korábbi címváltozatokra vonatkozó kiegészítések szerepelnek.) Aki nálamnál megbízhatóbb forrásra vágyik, és drámáinak értő vizsgálata mellett Parti Nagy verseinek, tárcáinak és regényének kiváló elemzését is szívesen elolvasná, az talán már jövőre beszerezheti Németh Zoltánnak az életmű (eddig) egészéről átfogó képet nyújtó monográfiáját. A könyv egyébként a Kalligram Tény és való című kismonográfia-sorozatában jelenik majd meg, amelyben korábban sok egyéb mellett egy Kukorellyről szóló értekezés is napvilágot látott.

A délelőtt második fele úgy alakult, hogy a beharangozott Zalán Tibor helyett – aki jelenésének időpontjában nem jelent meg – e sorok írójának kellett beugrania. A beugró mi mást tehetett, saját félbeszakadt színházi karrierjének emlékezetes beugrásait választva vezérfonalul, versmondás és -írás, színház és szépirodalom kapcsolatáról elmélkedett, személyes hangot megütve – és nyilván nem eléggé összeszedetten. Ebédre aztán csuromvizesen, szomjasan Bettés István is megérkezett a gömöri kerékpártúráról.

Délután Barak László legújabb, Retúr a pokolba című verseskötetével ismerkedhettek meg a táborozók. A közelmúlt gengsztervilágának rettentés történéseit feldolgozó, a bűn legmélyebb bugyraiba is leszálló nagy ívű poémából nemrég egy összeállítás is készült. Először ezt a Gágyor Péter válogatásában és rendezésében megjelent CD-t hallgathatták meg az egybegyűltek, melyen Tóth Rita és Gál Tamás megdöbbenő hitelességgel tolmácsolja a nem éppen szívderítő szövegeket. Ezt követően pedig Szászi Zoltán beszélgetett a szerzővel a nagy sikerű könyv születésének körülményeiről.

A könyvbemutatót követően, fittyet hányva a szemerkélő esőre, az írók népes csoportja kivonult a kastély parkjába, hogy Madách Imre sírja s a föléje magasodó, Rigele Alajos alkotta síremlék előtt a Tragédia szerzőjére emlékezzen.

Az utolsó vacsora után Both Eszter, a Kolozsvári Állami Magyar Színház tagja tartott előadást a félmúlt és a jelen erdélyi magyar színházi életéről, melyhez a korábban romániai magyar hivatásos színészként is tevékenykedő Márkus Barbarossa János fűzött kommentárokat – hol kiegészítés, hol pontosítás gyanánt, hol pedig kifejezetten különvéleményének adva (olykor éles) hangot. A sok egyéb mellett költőként, hangszerkészítőként és régiségkereskedőként is ismert Márkus Barbarossát különben nemrég választották meg az Erdélyi Magyar Írók Ligájának elnökévé. A vitába torkoló előadás után következtek a felolvasások, melyeknek megint csak az éjszaka vetett véget.

Az írótábor utolsó, másnap délelőtti műsora az a beszélgetés volt, amelyet Németh Zoltán folytatott N. Tóth Anikóval, aki nemzedékének hazai tagjai közül talán a leghivatottabb arra, hogy a Színház és irodalom témakörben nyilatkozzon. Ő ugyanis a kiválasztott kevesek közé tartozik: szépírói tevékenysége mellett drámaszerzőként, sőt rendezőként is letette a névjegyét. Olyan szépen, olyan lelkesen és elkötelezetten beszélt, hogy – harmadnapra – még az eső is elállt. Sajnos, az írótábor ezzel véget is ért.

Hisznyai Zoltán

Több könyv és helyszín

Szlovákiai Magyar Könyvfesztivál – másodszer

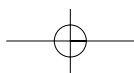
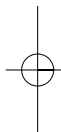
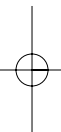
Irodalmi négykezessel kezdődött csütörtökön Érsekújvárbán a II. Szlovákiai Magyar Könyvfesztivál. Hajtman Béla Szivarfüstben című regényét M. Csepécz Szilvia mutatta be, az ő könyvét pedig, amely Egyszerű viselet címmel jelent meg, Hajtman Béla méltatta. A szerzőkkel az Irodalmi Alap Nívódíjának egyik idei kitüntetettje, Bárczi Zsófia beszélgetett – telt ház előtt. Minden jó, ha a vége jó, így folytathatnánk, hiszen majdnem úgy történt, hogy a tavalyi sikeres kezdet után ebben az évben támogatás híján elmarad a Könyvszakmai Szövetség rendezvénytársasága, amelyet azzal a szándékkal indítottak a szervezők, hogy eljuttassák a magyarok lakta városokba a hazai magyar kiadók könyveit, és lehetőséget teremtsenek arra, hogy az olvasók találkozhassanak íróinkkal, költőinkkel. Amint azonban Balázs F. Attilától, a szövetség elnökétől megtudtuk, az utolsó előtti pillanatban mégiscsak megkapták a támogatást, így nem kell „kényszerszünetet” tartaniuk. Sőt, a támogatásbeli fennakadások ellenére idén előrelépés történt, hiszen ezúttal több helyszíne van a könyvfesztiválnak. Az érsekújvári nyitó rendezvényt követően december 14-én 14 órától Udvardon találkozhat a közönség Barak Lászlóval, Hodossy Gyulával, Hajtman Bélával és Balázs F. Attilával, 16-án 11 órától Csicsay Alajost, M. Csepécz Szilviát, Németh Zoltánt és Balázs F. Attilát lehet faggatni a köbökúti könyvtárban. Ugyanaznap 15 órától Párkányban, 18 órától pedig Nánán lehet velük beszélgetni. Barak László, György Norbert, Mizser Attila, Ardamica Zorán és Szászi Zoltán december 17-én délelőtt rimaszombati iskolásokkal találkozhat, délután Tornaljára, este pedig a rimaszombati irodalmi kávéházba látogat el. Másnap, december 18-án Füleken áll meg a népes írócsapat. Rozsnyó 20-án, Kassa pedig 21-én látja vendégül Ardamica Zoránt, Sántha Attilát, Németh Zoltánt és Balázs F. Attilát. Komáromban és Galántán is lesz könyvfesztivál (az időpontot később pontosítják), és többek között Z. Németh Istvánnal, Beke Zsolttal és Hodossy Gyulával találkozhatnak az olvasók. Az irodalmi estek mellett ezúttal is fontos része a rendezvénytársaságnak az árusítással egybekötött könyvkiállítás. A könyvbarátoknak bizonyára jó hír, hogy a fesztivál helyszínein egészen a hónap végéig válogathatnak kiadóink idei könyvterméséből. „Tavaly nagy lelkesedéssel fogadta a közönség a fesztivált – mondta Balázs F. Attila –, idén pedig a társszervezőink mindenhol azzal fogadtak bennünket, hogy már várták a rendezvényt. Biztatnak bennünket, ne hagy-

jük abba, mert számukra is fontos, amit csinálunk. Nagy segítség volt számunkra, hogy a szervezésben és a népszerűsítésben gyakorlatilag az egész hazai magyar kulturális intézményrendszerre számíthattunk.”

Mislav Edit

Egy év margójára

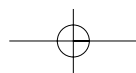
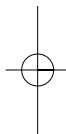
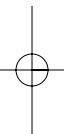
Arról kellene írnom, hogy milyen irodalmi élet folyt Gömörben a 2005-ös év alatt. Irodalmi életéről, mint öngerjesztő, közvéleményt befolyásoló történésről e vidéken nem nagyon lehet beszélni, inkább csak néhány fontosabb esemény felsorolására szorítkoznék, olyan kitérővel, hol és milyen más egyéb országos vagy nemzetközi irodalmi eseményen vettek részt gömöriek.

Rimaszombatban, a Pósa Lajos Irodalmi Kávéház vendégeiként Mács József, Cselényi László, Tőzsér Árpád, Szigeti László, Balázs F. Attila, Kovács Magda, Mizser Attila és Juhász Katalin szerepeltek. A résztvevők száma egy-egy ilyen irodalmi esten húsz és harminc közötti volt, egy részük komoly érdeklődő, ezek a városban élő nyugdíjasok, kevés és olykor felsőbb utasításra kirendeltként néhány kollégista is jelen volt az esteken. További író-olvasó találkozókra vett részt György Norbert, Ardamica Zorán, Mizser Attila és jómagam, a nógrádi Csevadok jóvoltából. Ezeken a találkozókra ismét felmerült az olvasáskutatás problémája, a rögtönzött felmérések szerint ugyanis nagyon vegyes képet kaptunk a fiatalok olvasási szokásairól. A Tompa Mihály Vers- és Prózamondó Verseny 2005-ös országos fordulójának megszervezésében számomra ismeretlen okból nem vettünk részt, az elődöntők alatt viszont Kovács Magda és Ardamica Zorán zsűriztek. Bár József Attila centenáriumáról szinte minden iskolában megemlékeztek, ezekre a rendezvényekre nem kaptak meghívást az SZMÍT tagjai. Mizser Attilával két Füleki irodalmi estet szerveztünk, a füleki Városi Művelődési Központ támogatásával. Egyiknek témája a palócság, a másiké József Attila centenáriuma volt. Tornalján és Gömörpanyiton idén díszpolgárrá avatták Cselényi Lászlót, Tornalja Város Polgármesterének Díját pedig e sorok szerzője kapta meg. Nógrád volt a helyszíne az idei írotábornak, Alsósztrégován, a Madách-kastélyban. Nem tisztzem értékelni a tábort, mivel szervezőként vettem benne részt, annyit azért mégis megjegyeznék, kicsit kevesen voltunk. 2006-ban erre több figyelmet kell fordítani. A Partiumi Írotáborban B. Kovács István történész és Hísznyan Géza színikritikus társaságában egy egész gömri csapatként vettünk részt. A Tokaji Írotáborban az SZMÍT tagjai közül négyen tartottak igen jó visszhangot keltő előadást a József Attila centenáriumának szentelt tanácskozáson, személy szerint Cseh Zoltán, Mizser Attila, Polgár Anikó és jómagam. A Tokaji Írotáborban elhangzott előadások azóta nyomtatásban is megjelentek különböző folyóiratokban.

Ebben a régióban két fóruma létezik az irodalomnak. Nyomtatott formában a Gömörország; a Gömör Kishonti Múzeum Egyesület által kiadott negyedéves folyóiratban kapnak helyet szépirodalmi írások, kritikák, recenziók. Fontos szólni a Rovás elnevezésű társulás világhálós honlapjáról, amely igen dinamikusan fejlődő, nyitott, az irodalomnak szintén helyet adó fórum. Ide publikációkat várnak, van külön rovata a kritikának is, a Rovás csoporttal való kapcsolatok bővítését figyelmébe ajánlom az SZMÍT vezetésének és tagságának egyaránt. Életerős, jól működő, nyitott, befogadásra kész, szakmailag felkészült csoportról van szó. A www.rovart.com világhálós oldal további fejlesztése folyamatban van, társaságunk részéről a további együttműködés komoly odafigyelést kíván! A társaságunk számára kiemelkedően fontos feladat lesz a jövőben megkeresni és kapcsolatot teremteni mindazokkal a helyi kezdeményezésekkel, amelyek az irodalom népszerűsítésével is foglalkoznak.

Szászi Zoltán

Irodalom a Pozsonyi Casinóban

A Pozsonyi Casino polgári társulás, amely a kultúra terjesztését fontos feladatának tartja. Az irodalom ismertetése, a könyvbemutatók gyakran kerülnek napirendre. 2004-ben például 18 ilyen jellegű program volt, amely három csoportra osztható: irodalomtörténeti jelenségek, kortárs író- és kiadó-bemutató, valamint könyvbemutatók. Az első csoportból Balassa Zoltán Márai-összeállítását érdemes említeni, valamint Aich Péter Balassi Bálint-értelmezését (mindkét író kerek évfordulója alkalmából). Ide sorolható egy képzőművészeti megközelítés is, Szabó Lilla előadása a (határontúli) magyar könyvek illusztrációiról.

A kortárs írók közül Gyüre Lajos, Polcz Alain, Batta György, Csehy Zoltán, Cselényi László, Bárcki Zsófia, Duba Gyula, Tózsér Árpád szerepeltek egy-egy program keretében. Kedves volt a pozsonyi óvodások összeállítása Cselényi verseiből – annál inkább, mert ez is jelzi: a költők, költészet ismertetését sosem lehet elég korán kezdeni.

A könyvbemutatókat Ardamica Zorán kezdte Plectrum kiadójának ismertetésével a hazai kiadók bemutatása keretében, s Keszeli Ferenc Pozsony, anno... c. könyvének bemutatása zárta 2004 novemberében.

2005-ben szintén gyakori vendég volt az irodalom a Pozsonyi Casinóban. Kétszer is vendégünk volt Bárcki Zsófia, aki januárban Mécs László 1941 utáni költészetét mutatta be érdekes előadásával, majd Kovács Magdával együtt volt a Pozsonyi Casino vendége novemberben.

Több egyéb író-olvasó találkozó mellett (Bécsi Napló, Prágai Tükör, Böröndi Lajos, Szabó Soós Lilla, Aich Péter) külön kell kiemelni a Pozsonyi Műtermekkel együtt rendezett kiállítást Zs. Nagy Lajos meg nem élt 70. születésnapja alkalmából. A rendhagyó kiállítást Kalita Gábor nyitotta meg, majd Duba Gyula méltatta a költőt mélyenszántó, értékes elemzéssel. A kiállítás megnyitásának részeként a költő énekelt és szavalt verseit hallhattuk. A kiállítás képanyaga teljes egészében Zs. Nagy Lajost idézte, minden festmény, grafika, szobor, fotó őt idézte a műfajnak megfelelő sajátos kifejezőeszközökkel.

A jövőben a Pozsonyi Casino tovább kívánja folytatni ezen tevékenységét, s bár nem minden alkalommal képes az aktuális évfordulókra reagálni, lehetőségeihez mérten továbbra is nyitott az irodalmi jellegű programok iránt, s készséggel teszi lehetővé az írók és műveik bemutatását.

Aich Péter

Gyurcsó Napok

„Pista bácsi” emlékezete

Régi fényképet, újságkivágásokat forgatva, rendezgetve próbáltam az elmúlt évek homályából felszínre hozni az emlékeket, történéseket, hogy reális képet alkothassak az első Gyurcsó István Emléknap megvalósulásáról. Megpróbálok feleletet adni arra a kérdésre, hogy hogyan fejlődhetett egy évről évre megismétlődő regionális kulturális rendezvény egy évről évre megismétlődő regionális kulturális és irodalmi találkozóvá és a Szlovákiai Magyar Költészet Napjává. Bár ez utóbbit mostanság néhány publicista magával a szlovákiai magyar irodalom létével együtt megkérdőjelezi.

Mivel írásomnak nem az a fő célja, hogy megfogalmazza a Szlovákiában létrejött „magyar nyelvű irodalom” és az egyetemes magyar irodalom viszonyát, nem bocsátkozom eszmei vitába. Abban a szerencsében volt részem, hogy ötletgazdaként és a garamkövesdi önkormányzat kulturális bizottságának elnökeként az első pillanattól ott bábáskodhattam a Gyurcsó István Emléknap, majd a további Gyurcsó István Emléknapok és ezen belül a Gyurcsó István Szavalóverseny, majd a Gyurcsó István Kulturális Napok szervezésében és rendezésében.

Egy jó ötlet magában még nem elég a sikerhez. A polgármesternő, Sliva Judit rendkívül nyitott, rugalmas, irodalomkedvelő jó magyar ember. Annak ellenére, hogy gyakran hangoztatja, hogy ő a számok embere – közigazdász, a kezdetektől fogva szívügyének tartotta ezt a rendezvényt. Tizenegy év alatt sikerült hagyományt teremtenünk.

Ehhez azonban az is kellett, hogy a „szakma” képviselői, szűkebb pátriánk írói, költői, irodalmárai is támogassák kezdeményezésünket!

Nagyon hálás vagyok néhány barátomnak, Barak László költőnek és publicistának, a Nap Kiadó igazgatójának, Hodossy Gyula költőnek, irodalmárnak, a Lilium Aurum igazgatójának, hogy a kezdetektől fogva támogatták a Gyurcsó István Emléknapot. Nagy tisztelet illeti Huszár Laci barátomat, aki átvette a váltóbotot Gyurcsó Pista bácsitól, és ma ő a felvidéki magyar kultúra mindenese, ezenkívül a Gyurcsó István Kulturális Alapítvány kuratóriumának titkára. Huszár Laci azonkívül, hogy minden évben megjelenik az Emléknapon, a Gyurcsó István Alapítvány nevében minden évben 5.000,-Sk támogatást ad át egy középiskolás garamkövesdi fiatalnak.

Az évek során nagyon sok író, költőt, publicistát láthattunk vendégül falunkban.

Több alkalommal vendégül láhattuk Balázs F. Attila költőt és az AB-Art kiadó igazgatóját, valamint Haraszi Mária költőt, publicistát, akik nemcsak szinte már hazajárnak Kövesdre, hanem értékes szakmai tanácsokkal, aktív munkával is részt vettek szervezői tevékenységünkben.

Az Emléknapon részt vevő és szereplő írók, költők nevének felsorolásába nem bocsátkozom, mert esetleg valakit kihagyva érzékenyen érintenek. Elég annyi, hogy a háború utáni alapozó nemzedék tagjaitól kezdve, akik közül Cselényi László több alkalommal is megtisztelt bennünket, minden évben vendégül láttuk kisebbségi irodalmunk egymás után következő nemzedékeinek képviselőit. Így igyekeztünk az Emléknapi résztvevőinek átfogó képet nyújtani felvidéki irodalmunk egyes szakaszairól. Ebben volt osztálytársam, Tóth László költő alapos irodalomtörténeti tudása segített. A rendezvénysorozat érdekes színfoltja volt a neves költő testvérpár, Gál Sándor és Soóky László részvétele a gálaműsorban. M. Csepéc Szilviát már szervezőbizottságunk törzstagjaként tartjuk számon. Az évek során különféle formában zsűrizőként, tudósító újságíróként vagy saját munkásságát bemutató költőként járult hozzá rendezvényeink sikeréhez.

A Gyurcsó István Emléknapi történetének jeles vendégei közé tartozik a többször is visszatérő Koncsol László, aki betegségei és bokros teendői közepette is mindig talált időt arra, hogy bölcs gondolataival, különleges egyéniségének kisugárzásával megörvendeztessen bennünket. Tózsér Árpád friss Kossuth-díjasként jelent meg Emléknapi sorában. Reméljük, hogy még találkozunk vele Garamkövesden. Szeberényi Zoltán tanár úr, „Zoli bácsi”, aki magyar szakos pedagógusok generációit készítette fel a pályára, szintén megtisztelte falunkat, és nagyon sok könyvvel támogatta a falu könyvtárát.

Apropó! Ez itt a reklám helye!

Az elmúlt tizenegy év során az AB-Art, a Lilium Aurum és a Nap Kiadó együtt, vagy külön-külön is értékes könyvdíjakkal támogatta a Gyurcsó István Szavalóverseny résztvevőit.

A Mária Valéria híd áldásosan hatott falunk kulturális életére is. Egyre több látogató és résztvevő érkezett Esztergomból és vidékéről is. Elsőként a temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium diákjai jelentek meg tanárukkal, a Párkányból elszármazott, de mindig visszatérő Pászty Andrással. Őket követték a többi iskolák és a Vitéz János Főiskola hallgatói.

Az utóbbi időben a Gyurcsó István Emléknapi rendszeres és aktív résztvevői a Muravidék Baráti Kör Kulturális Társulás tagjai a Dunán innen és a Dunán túlról. Tizenegy év álhatatos munkája révén így fémjellem, hogy Csicsay Alajos író és pedagóguskollégám szavaival éljek – „egy regionális rendezvény egyetemes értékeket!”

A rendezvények hangulatát, sokszínűségét más módon is igyekeztünk bővíteni.

Ehhez nagy segítségünkre volt Bodonyi Andris barátunk, aki megzenésített verseivel meghittebbé tette a gálaműsorok hangulatát. A párkányi Csemadok Szivárvány énekkara már a kezdetek óta rendszeres résztvevője az Emléknapnak. A gálaműsorok rangos vendégei között szeretném megemlíteni Dráfi Mátyás Jászai-díjas színművészt és Vas Ottó előadóművészt, valamint a Kor-Zár, a Vándor és a Kicsi Hang együtteseket. Mindannyian odatették a névjegyüket a Garamkövesden megtartott Szlovákiai Magyar Költészet Napja sikeres megrendezéséhez.

Számunkra külön öröm, hogy elindíthatunk egy olyan szavalóversenyszorozatot, amelynek a főszereplője kisebbségi költészetünk. Egyre távolabbi tájakról (Komárom, Gúta, Léva, Dunaszerdahely) érkeznek fiatalok, hogy a közöttünk élő költők verseivel tegyenek bizonyosságot nemzeti hovatartozásunkról. Felemelő érzés, hogy mi, garamkövesdiek is hozzájárultunk ahhoz, hogy a szavalóversenyeken „divat lett” Barak László, Tóth László, Gál Sándor, illetve Koncsol László verseit mondani.

Mielőtt még egy Gyurcsó István-idézettel befejezném írásomat, egy mondat erejéig visszatérnék a szlovákiai magyar irodalom illetve a szlovákiai kisebbségi irodalom létét vagy nem létét megkérdőjelező szemléletek vagy elméletekhez.

A gondolat Gyurcsó Istváné, Csicsay Alajos megfogalmazásában, de én teljesen egyetértek vele, úgy, mintha én mondanám:

„Őrizzétek a szót, szüleitek szavát, hogy emberként érthessék meg egymást a nagyszülők és az unokák. A kultúra pedig néphez, nemzethez kötött, s csak akkor válik egyetemessé, ha valódi érték, s nemcsak annak mondják.”

Végezetül a garamkövesdi Gyurcsó István Emléknapok jövőjét a költő egy versrészletével szeretném előrevetíteni:

*„Nekünk bizony csak magunkban bízva
lehet erőnk a holnapban bízva,
hinni a holnapután ismeretlen
csodáiban, ami még ma ismeretlen.”*

Idén dr. Hubik István jogász, könyvszerkesztő, műfordító, falunk szülőtte emléktábláját lepleztük le a kultúrház falán.

Keszegh Pál

A végvár alól

(Hevenyészett beszámoló a lévai rendezvényekről)

Nehéz és unalmas lenne tényszerűen egymás mellé sorakoztatni a 2003-tól 2005-ig terjedő időszak megrendezésre és megszervezésre kerülő kulturális eseményeit Léván. Ezt hagyjuk a krónikásokra. Különbösen érdekes volna a magyar lakosságában nem egész 13%-kal bíró Léva magyar rendezvényeit összevetni más városok magyar rendezvényeivel, akár a lévai szlovák kulturális megmozdulásokéival. Talán meg is lepődnénk, hogy a mohi atomerőműnek, a tolmácsi vasgyárnak és még sok mindennek köszönhetően a hivatalos nyelvében élő Levice a magyar rendezvények száma és színvonala tekintetében egyelőre még nem éli levitélző korszakát.

Már az is magáért beszél, ha számba vesszük a város magyar kulturális szervezeteit; a Csemadok mellett működő Bárka Színpad, a Juhász Gyula Irodalmi Színpad, a városi művelődési központ mellett működő Garamvölgyi Színpad, a Lévai Magyar Asszonyok Ligája, a Kittenberger Kálmán Cserkészcsapat, a Kersék János Kör, a Garam Menti Népi Együttes tagjai évente több alkalommal mutatkoznak be műsoraikkal közönségük előtt.

Léván évek óta hagyománnyá vált, hogy a győztes nagysallói csata tiszteletére a helyi temetőben koszorúzással egybekötött történelmi megemlékezést tartanak a kulturális és társadalmi szervezetek. Az is hagyománnyá vált, hogy az ünnepi beszédet Csáky Pál miniszterelnök-helyettes tartja. Ezen a nagy múltra visszatekintő ünnepi eseményen részt vesz a Rákóczi Szövetség oroszlányi alapszervezete, a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége brünni alapszervezete, valamint a bécsi magyar értelmiségieket tömörítő „Europa”-Club elnöksége.

Léván nincs olyan hónap, hogy a Reviczky Házban ne történjék kulturális rendezvény a Reviczky Társulás szervezésében. Ebbe beleértendők a filmvetítések, képzőművészeti kiállítások is. Évente novemberben megrendezésre kerül a Reviczky-hónap, melynek keretében irodalmi előadásokra, vers- és prózamondó versenyekre kerül sor. A 2005-ös Reviczky-hónap keretében a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma szervezésében a Magyar Szalon rendezvényén Miklósi Péter beszélgetőtársa Újváry László nyugdíjas iskolaigazgató volt, aki nemcsak a múltban, hanem a jelenben is a kultúra ápolójának tekinthető Léván.

Gondban lennék, ha fel kellene sorolnom mindazon személyeket, akik a két év alatt vendégei voltak a Reviczky Háznak. De azt azért nem

bocsátanám meg magamnak, ha a listáról kihagynám irodalmunk képviselőit. Sikertült azt is elérni, hogy a hazai magyar könyvkiadók igazgatói is találtak naptárunkban olyan napot, amikor találkozhattak és elbeszélgethettek a lévaiakkal a Reviczkyben. Igaz, nem együtt voltak jelen, de elmondható, hogy a Lilium Aurum, az AB-ART és a Kalligram könyvkiadó Hodossy Gyula, Balázs F. Attila és Szigeti László kiadóvezetők személyében képviseltették magukat a találkozón.

Általában a meghívott irodalmárok délutánonként a helyi gimnáziumban találkozhatnak fiatal olvasóikkal. A középiskola jelenlegi vezetése célul tűzte ki, hogy az új iskolakönyvtárát elsősorban hazai szerzőink kötetével töltsék meg. Nagy megtiszteltetés érte a gimnázium pedagógusait és diákjait, hogy a város szülöttjét, Grendel Lajost fogadhatták az iskolaépület falai közt. Rajta kívül még sok jelentős személyiség ellátogat és remélhetőleg el is fog látogatni a város magyar intézményeibe. A lévai kulturális csoportok, a társadalmi szervezetek és magyar intézmények vezetői a jövőben is mindenkit szeretettel várnak és hívnak rendezvényeikre. Mindaddig, míg lesznek magyar vitézek a végvárban s alatta.

Hajtman Béla
a Reviczky Társulás elnökségi tagja

Kávé és könyv

Ha a világot akarjuk látni, előre a saját belső világunkat kell fölfedeznünk, ha megismerni akarjuk a világot, előbb saját magunkat kell megismernünk. A világ csak belső látásunk szerint válhat elfogadhatóvá és érthetővé. Csak így tudjuk a valóságot a saját hozzáadott értékünkkel gazdagítani.

Ha elfogadjuk ezt az eszmefuttatást, akkor azt is el kell fogadnunk, hogy ennek a szemléletnek az eléréséhez az írott szó, a könyvek olvasásán keresztül vezet a legegyszerűbb út. Ezt ismerte föl 1998-ban Hodossy Gyula, aki Dunaszerdahelyen megszervezte és megnyitotta a Vámbéry Irodalmi Kávéházat. Nagy szó volt ez akkor tájainkon, hiszen az íróknak és olvasóknak elérhetőséget biztosított a találkozásra, könyvbemutatók megtartására, vitákra és persze ünnepekre is.

Az elmúlt nyolc év során az irodalomszervezés és -népszerűsítés határozta meg a kávéház tevékenységét. Ezen idő alatt több mint 270 könyvbemutatót tartottunk, a bemutatózó szerzők száma is elérte a 140-et. A hazai szerzők derékhada mellett a kávéház vendégei voltak többek között Esterházy Péter, Göncz Árpád, Lászlóffy Aladár, Kányádi Sándor, Zalán Tibor, Pablo Urbányi is.

A könyvbemutatókon kívül az estek bemutatózó vendégei között találhattuk a hazai könyvkiadók és az irodalmi lapok szerkesztőseit, s látogatást tettek a Vámbéry Irodalmi Kávéházban a győri Műhely, a tatabányai Új Forrás szerkesztői és alkotói, a Nagyváradi Kiadó és az erdélyi lapok szerkesztői is. Ez utóbbi találkozások eredményeként született az 1111 antológia, amely megalapozta a nagyváradi és a dunaszerdahelyi írók, költők kapcsolattartását, barátságát.

Ha már az antológiáknál tartunk, szólunk kell a Vámbéry Antológiákról is. Ezzel az antológiával a Lilium Aurum Kiadó hagyományt teremtett. Évente megjelenteti bennük azon írók, költők, irodalomtörténészek, néprajzkutatók, képzőművészek és történészek munkáit, akik a folyó évben megtisztelték látogatásukkal a Vámbéry Irodalmi Kávéházat. Az antológiának eddig nyolc évfolyama jelent meg. Kiadása jótékonyági feladatokat is ellát. A tiszta bevétel a dunaszerdahelyi gyermekotthon lakóinak a támogatását szolgálja.

A kávéházban ápoljuk Dunaszerdahely híres Kelet-kutatójának, Vámbéry Árminnak az emlékét is, hisz a művei népszerűsítésén kívül évente Vámbéry Napokat tartunk, iskoláink tanulóinak pedig a műveiből irodalmi versenyeket szervezünk. A kávéházban különféle újságok,

lapok olvasásának a lehetősége is biztosított, sőt jutányos áron könyvek megvásárlására is nyílik lehetőség.

Jó lenne, ha hasonló irodalmi kávéházak, csoportosulások jönnének létre Dél-Szlovákia-szerte. Vannak már erre jó példák. Egy pénzalapot is létre kellene hozni, amelynek segítségével az egyes kávéházak köré csoportosuló alkotók számára lehetőség nyílna műveik megismertetésére, jelentősebb olvasóközösségek kialakítására, vitafórumok, előadási estek megszervezésére. Mindezt azzal a hittel, hogy alkotóink munkásságát a felvidéki magyar lakosság körében ilyen formában is szükséges közvetíteni.

Zirig Árpád

Ahol történnek a dolgok...

Az érsekújvári Anton Bernolák Könyvtár visszapillantója

Hitet tenni az olvasóvánevelés mellett, vallani arról, mit tett az elmúlt esztendőkből az érsekújvári városi, de regionális jelleggel bíró Anton Bernolák Könyvtár néhány önzetlen, hivatását, az értéket szem előtt tartó, s az embert szerető könyvtárosa, nem egyszerű feladat. Még akkor sem, ha sajtódokumentumok, emlékkönyvi bejegyzések sokasága fekszik az összesítést végző előtt.

A bibliográfiai-helytörténeti részlegen dolgozó jóvoltából begyűjtött, elrendezett, távol-, és közelmúltra hivatkozó minden dokumentum hitet tesz a gazdagság mellett. Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy vannak örömmel visszajáró látogatók. Az olvasók értékelése, véleménye a fontos. Továbbra is figyelünk igényeikre.

A könyvtáros nem kalandra: munkára vállalkozik. Hisszük, legalábbis remélem, ezzel sem vagyok egyedül, hogy élni olvasás nélkül is lehet, de mi tudjuk, hogy nem érdemes. Gyakran hangoztatom kollégáimnak a régióban is, ezt bizonyítsuk be az alkalmankénti rendhagyó irodalomóránkon, mesedélutánok, könyvbemutatók, író-olvasó találkozók alkalmával az egyre nyitottabb csevelyek alkalmával.

„...egy kisfiú levesz egy könyvet a polcról, leheveredik a díványra, olvasni kezd, elalszik rajta, s az olvasottak megelevednek álmában. Nekünk, felnőtteknek még ilyen képünk van az olvasásról, így olvasunk. Az olvasási szokások azonban átalakultak,....a vizuális kultúra került előtérbe, a kereskedelmi tévék megjelenése pedig robbanást okozott a tévézési szokásokban.” Fenyő D. György ezt a filmbeli képsort képzelte el hallgatóival, s így folytatta:

„De ha meggondoljuk, a könyvnyomtatás feltalálásakor is voltak válságjelenségek. Az egyedileg elkészített mívés kódexekhez képest minőségromlást jelentett a könyvek tömeges előállítás. Ma azt fájjalhatjuk, hogy a Pallas lexikon nem húsz kötetben áll a polcunkon, hanem egy CD-n, de így hozzáférhetőbb.”

(Elhangzott a Magyar Olvasástársaság (HUNRA) 2002. október 25-én tartott szakmai konferenciáján az Országos Széchényi Könyvtár dísztermében.)

Abban bízom, nem kell tartanunk a könyvet pótló, olykor igen hasznos eszközöknek, forrásoknak a könyvet teljes mértékben kiszorító hatásától.

Naponta elhangzik a kérdések sokasága: miért nem olvasnak, mit nem tesznek jól, miért nem jut el a gyermek az olvasás mint örömforrás felismeréséig, mit kell tennünk, hogy olvassanak?

Ellopjuk a gyerekektől, iskola, szülő egyaránt az olvasásra szánható időt: nincs idejük olvasásra, az élmény megélésére.

Nem jókor, nem biztos, hogy a jót, szépet, adjuk nekik olvasni.

Immár szögre akasztott, féltve őrzött tarsolyunkban a figyelemre méltó legapróbb korosztálytól a bizalmat igénylő kamaszokon át a tiszteletre méltó legidősebb korosztály képviselőit érintően, mindenki számára több rendezvényt életre hívtunk már. Segítségünkre volt, van és lesz az egyetemes magyar irodalom, azon belül kiemelkedetten a szlovákiai magyar irodalom palettáján található alkotások. Ezen túl az Érsekújvár városában, a régióban élt, élő és alkotó személyiségek értékes, figyelemre méltó írásai.

Tanult kollégám mondatát, miszerint a könyvtár napjainkban nem csupán könyvek tárháza, hanem élettel teli tér kell legyen, gyakorta hintem szertesztét. Azon oknál fogva, hogy mi is így gondoljuk és ennek szellemében tevékenykedünk. Fontosnak tartom elmondani, hogy nem egyedül kívánjuk az olvasást mint élményt elfogadtatni. Szívesen vesszük az írók a könyvkiadók kezdeményezéseit – lásd a Szlovákiai Magyar Könyvfesztivál rendezvényeinek a társszervezését városunkban, régióinkban egyaránt.

Örömmel fogadjuk a Magyar Kulturális Intézet dolgozóival való együttműködés lehetőségét. Jó az összmunka a helyi Csemadok-szervezettel, a Regionális Művelődési Központtal, Érsekújvár város és a régió alap-, középiskoláival, a polgári szervezetekkel, és nem utolsósorban városunk vezetésével, a települések többségének önkormányzataival, könyvtáraival.

Szívesen hajlunk a művészetek minden ága felé. Nem törünk pálcát senki felett.

Megteszik azt a kritikusok. Látogatóink, olvasóink kedvükre, igényeiknek megfelelően válogathatnak. Hiszem, hogy egy-egy találkozó alkalomával sikerül mindenki közelébe becsempészni valamit, ami elgondolkodásra készíti, szellemét táplálja, szívét melengeti, ismereteit gyarapítja.

Tudatában vagyunk a szemléletváltás, az új formák keresése fontosságának.

Folyamatosra, értékbegyűjtésre, annak ápolására, továbbadására törekszünk.

Csontos Vilmos szavaival élve: emlékfonalam bomol, s akkor ízelítőül álljon itt néhány találkozás, s a nálunk járt személyiségek sora.

Nézzük először az óvodás, alap-, középiskolás gyermekek számára létrejött találkozókat: hagyományápoló alkotóműhelyek, rajzkiállítások, „Felfedezem a könyvtárat” elnevezésű informatikai órák, az elsősök ingyenes beiratkozása, Kalandozás a zene világában, Ismerkedjünk hangszerekkel, Énekelj velünk népdalverseny, kvíz, Tudáspróba, Az európai tagállamok kultúrája, Az állatok világnapja... mind-mind találva volt.

Kedves vendégünk volt Fedina Lília (Akikről a mesék szólnak), M. Csepécz Szilvia (Hess hegy titka meg a fapapucskok, Kicsi kisebb, legkisebb), Haraszi Mária (A piros rét titka, Buborék története), Köles Ildikó (Zümmögő), Balázs Géza (Manódombi huncutok), Ravasz József (Szívházikó).

Könyvbemutatóink felnőttek részére:

A város polgára, író, Holbay László: Angyali versek – Állati mesék,

Thirring Viola színésznő vendégszereplésével

Hodossy Gyula: A szerető önfegyelem

Pénzes István: Lant és kard

Csicsay Alajos: Iskolatörténet

Hajtman Béla: Szivarfüstben

M. Csepécs Szilvia: Egyszerű viselet

Balázs F. Attila: Szókeresztem

Pénzes Tímea: Madagaszkári napló

Bohár András: A megírhatatlan költemény – hermeneutikai kísérletek

Cselényi László költészetéről

Cs. Liszka Györgyi: Lilla naplója

Barak László: Retúr a pokolba, a SZEVASZ képviselői: Gágyor Péter – dramaturg, rendező, Gál Tamás színész részvételével

Pénzes István: Lant és kard V., majd VII. záróköete

Lang Tamás–Strba Sándor: Az érsekújvári zsidóság története

Vadkerty Katalinnal: A kitelepítéstől a reszlovakizációig

Erdélyből Orbán János Dénes, Király Zoltán, Francois Bréda, Barabás Zoltán. Kanadából az ipolysági születésű Pablo Urbányi.

Beszélgetőpartnerekként üdvözlöttük Bárczi Zsófiát, H. Nagy Pétert, Patus Jánost, Csanda Gábort, Bohár Jánost, Pénzes Istvánt, Balázs F. Attilát, Juhász R. Józsefet, Barak Lászlót, Vajda Barnabást, Hodossy Gyulát, Benyovszky Krisztiánt.

A találkozások, csevelyek nagy része a 2004 decemberétől havi rendszerességgel működő Irodalmi kávéházban zajlott.

Az írók többsége a rendhagyó irodalmi órák keretén belül középiskolásokkal találkozott a könyvtár társalgójában.

Rendhagyó irodalmi óra: Benyovszky Ágnes: Lapok Csokonay Vitéz Mihály életének könyveiből

Benyovszky Krisztián: Radnótiról – másképpen c. előadása felnőtteknek

Benyovszky Ágnes: Az ismeretlen Radnóti c. előadása

A vers szeretetért:

Költészetnap i. versmaraton – Verszuhatag címen. Egy egész napot betöltő, immár hagyományos rendezvény aprajafalvától a legidősebb verskedvelőig.

Vendégek: énekmondók, Dinnyés József daltulajdonos

Intézményünk adott otthont a VI. Kárpát-medencei Csengey Dénes Vers- és Prózamondó verseny elődöntőjének.

Társalgónk falain meseillusztrációk: A könyv születése c. kiállítás anyaga:

Ján Karafiát: Bogárkák, Lucia Pulfíková rajzaival, a könyv fordítója Pénzes Tímea

Csicsay Alajos: Tündéerkert, Balázs Géza rajzaival

Köles Ildikó: Zümmögő, Šmídné Horváth Klára rajzaival

A tárlatból vándorkiállítás született. Bejárta a régiót. Csakúgy, mint a könyvek, valamint íróik. Köles Ildikó könyvéhez csodás forgatókönyvvel komoly kis műsor készült, mely szintén eljutott a vidék gyermekeihez is.

Minden könyvtároskollégának, kiapadhatatlan erőforrások meglétét kívánom. Tartsák szem előtt: ők a híd az író figyelemre méltó szavai s az olvasó között.

Kecskés Ildikó

ig. hely., módszerész

Anton Bernolák Könyvtár, Érsekújvár

Regionális beszámoló – Nógrád

Az utóbbi évekhez képest 2004–2005-ben nem változott lényegesen az irodalom és az irodalmi élet helyzete Nógrádban, illetve a Nógráddal határos régiókban.

A helyi székhelyű Plectrumon kívül a térség szerzői profiljuknak, kapcsolattalrendszerüknek megfelelően választanak kiadót Nyugat-Szlovákiában vagy ritkábban Magyarországon. A SZMÍT által kiadott „Szép versek” és „Szép próza” antológiák fogadtatása a szerzők körében vegyes, egyesek örülnek a közlési lehetőségnek, mások kifogásolták, hogy csupán a megjelenéskor, ill. utána értesültek arról, hogy írásuk szerepel benne... A közönség részéről nem talákoztam negatív visszajelzéssel.

Helyi folyóirat és általában helyi sajtó híján – Nógrádban egyetlen magyar sajtótermék sem jelenik meg – az írók szintén az országos, Nyugat-Szlovákiában, illetve Magyarországon és Erdélyben megjelenő sajtóban közlik írásait. A rimaszombati Gömörországon kívül a régió alkotói az Irodalmi Szemle, Kalligram, Szőrös Kő, Várad, Új Forrás, Palócföld, Magyar Napló, Bárka, Prae stb. hasábjain és az interneten publikálnak. A sztregovai, korábban martosi és gombaszögi Fiatal Írók Alkotótáborra sem az egyetlen módja az összejövetelnek, néhány alkotó rendszeresen vesz részt a tokaji, tatabányai, szigligeti stb. táborokban.

Közönségtalálkozókat általában vagy a Plectrum vagy más szervezetek rendeznek. A Csemadok városi és falusi szervei mellett annak Nógrádi Területi Választmánya, a Nógrádi Regionális Művelődési Központ, a füleki Magyar Közösségi Ház, a losonci Magyar Kulturális Központ, a Phoenix Lutetia, a Kármán József Egylet és az alap- és középiskolák várhatnak köszönetet a szerzőktől és az olvasóktól. Legutóbb az őszi Kulturális Napok és a Plectrum rendezvénysorozata keretén belül valósultak meg író-olvasó találkozók. (A részleteket és képanyagot lásd a www.plectrum.sk honlapon.) A Plectrum bemutatói elvileg a Szlovákiai Magyar Könyvfesztivál kereteit tágítva valósultak meg.

A legaktívabban publikáló, előadó és közönségtalálkozókon résztvevő alkotók a következők: Puntigán József, Szászi Zoltán, Mizser Attila, B. Kovács István, György Norbert, Ardamica Ferenc, Ardamica Zorán, Böszörményi István, Vankó Attila. E lista persze nem lehet teljes, hiszen lehetetlen csak a régióban „irodalmi életet élni” és alkotni, így aztán a felsorolás olyan nevekké bővíülhetne, mint Bettes István, Németh Zoltán, Juhász Katalin, vagy akár Z. Németh István és L. Gály Olga. Elnézést, ha valakit kihagytam, de a felsorolás azért sem lehet teljes, mert nincs olyan szerv, intézmény, fórum, amely tökéletesen számon tartaná –

és az érintettek segítségével, „dokumentáló készsége” híján számon tarthatná – a rendezvényeket és megjelenéseket.

Az irodalmi élet esetlegességét, ad hoc jellegét csak a szisztematikus, tervezett szervezői és kiadói munka oldhatja fel. A térség sajnos nem rendelkezik erre hivatott és képes intézménnyel, így irodalmi élete továbbra is függ majd az országos érdekltségű szervezetek, lapok, kiadók odafigyelésétől.

Nógrádban egyetlen, magyar könyveket is megjelentető könyvkiadó működik, ez a Plectrum, amely egyre inkább igyekszik tervezetten és a régió határait bővítő módon működni. Kiadványainak szerzői, illusztrátorai, szerkesztői és más munkatársai már 3-4 éve nem csupán helyiek. A minőség érdekében Szlovákia más területein és Magyarországon is vannak érdekltségei a kiadónak. A Plectrum minden szerzője számára szervez könyvbemutatót a régió határain kívül is (Losonc, Füleek, Rimaszombat, Dunaszerdahely, Rozsnyó, Salgótarján stb.), lehetőség szerint eljuttatja alkotásaikat a budapesti Ünnepi Könyvhétre.

Mivel e kiadó honlapja immár egyéves működése által tapasztalatokat szerzett az interneten való közlések tekintetében, szeretné 2006 első negyedévében a már eddig sem kifejezetten csakis céges lapként működő homepage-ét (számos kulturális link, meghívó stb.) átalakítani egy kisebb kulturális „portállá”, ami az igényeknek megfelelően teret adhat a többeket érintő információáramlásnak. Ezért kér minden érdeklődőt, amennyiben igénylik, hogy anyagaikat az előre megadott és elkészített formában a honlapon ingyenesen közlétegye, jelentkezzenek a www.plectrum.sk oldalon található elérhetőségek egyikén. Ezt az ingyenes „szolgáltatást” a kiadó persze anyagi lehetőségei függvényében tudja csak vállalni.

A térség leginkább érezhető gondja a könyvesboltok hiánya, a meglévők jellege/milyensége, a könyvek ára, a könyvtárellátás hiányossága, ami közvetlenül kihat az olvasók számára és lehetőségeire.

Ardamica Zorán

Téma és probléma, aggály és kérdés

Megszólalt a szlovákiai magyar értelmiség. 2004 tavaszán Párkányban. Ott és akkor kapott konkrét kontúrokat ama igény, miszerint a hazai magyar értelmiség 1992 késő őszén Léván megtartott, a kilencvenes évek derekán Csölösztőn, majd Ipolyságon rendezett találkozóinak hagyományait ébresztgetve újra találkozni kellene, hogy kicövekeljük közösségépítésünk, önkéntes köztelherviselésünk ELVÉGZENDŐ teendőit. Akár a politikusokat sem kihagyva mindebből. Elvégre ő is emberből, nota bene szlovákiai magyarból van, így hát nemcsak magas tisztsgget betöltő Valakiként, hanem, értelemszerűen, „csak” értelmiségiként is kezelendő. Még hozzá olyan értelmiségiként, aki elismeri, hogy nincs fontosabb vélemény – másvalaki vélekedésénél. Mert téma és probléma, aggály és kérdés tucatjával akad. Hogy csupán egy példát említsek: szlovákiai magyarokként van-e nemzeti(ségi) stratégiánk, vagy jobbára csak a darvadozás, a sebnyalogatás és a felkészületlenség háromszögében tiródunk? Tudunk-e érvekkel felvértezten párbeszédet folytatni jelen helyzetünkről és jövőbeni szerepünkről?

Megszólalt hát a szlovákiai magyar értelmiség, mert megszólítottuk. A Szlovákiai Magyar Értelmiségi Fórum kezdeményezésére, a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának, a Szlovákiai Magyar Professzorok Klubjának és a somorjai Fórum Intézetnek együttműködésében. A párkányi „nagycsoportos foglalkozást” követően több szűkebb körű utótalálkozót tartottunk. 2004 szeptemberében például a kisebbségi intézményrendszer finanszírozásáról rendeztünk eszmecsérét, 2005 áprilisában a felsőoktatás helyzetéről esett szó, egy hónappal később a szlovákiai magyar középiskolák és szaktanintézetek problémaköre volt a téma, 2005 októberében pedig a szlovákiai magyar kultúra helyzete került terítékre.

Meggyőződés, nemcsak jó, hanem fontos is, hogy a közösségi gondolkodáshoz vezető út járható ösvényeit keresve újra szólni, találkozni van kedve a szlovákiai magyar értelmiségnek!

Ez pedig azt bizonyítja, hogy nem volt igazuk azoknak, akik merő ködfelfújtnak mondták a 2004-es párkányi értelmiségi találkozót. Az időközben eltelt bő másfél esztendő igazolta, hogy a ködfelfújtnak csak a csöndlovagok menüje... A többség tudja: a párbeszéd nem a közélet kiszajátítása, hanem egymás megszólítása.

Miklósi Péter

Sajtóban lévő történetek

A szépirodalom helye az Új Szóban és a Vasárnapban

Arra vállalkoztam, hogy nagy vonalakban áttekintem, milyen formában és mennyiségben jelenik meg a szépirodalom az egyetlen szlovákiai magyar napilapban, az Új Szóban és a szintén egyedüli országos terjesztésű heti családi magazinban, a Vasárnapban. Mivel a szépirodalom megjelenése a vizsgált sajtótermékeknek eleve csupán egynéhány rovatában feltételezhető, nem tartottam szükségesnek mindent átnyálazni, csupán az emlékezetemben és néhány frissebb lapszámomban lapozgattam. Mi tagadás, már akkor is tudtam, hogy nem fogok beleizzadni a feladatba, amikor elvállaltam.

Az Új Szó rovataiban és különböző mellékleteiben például csak egyetlen helyen jelenik meg rendszeresen a szépirodalom: az utóbbi időben a havonta megjelenő Könyvjelző második oldalán olvasható egy vers az adott hónapban születésnapját ünneplő egyik szlovákiai magyar poéta tollából. Rendszertelenül pedig a Családi Kör című kéthetente megjelenő mellékletben tűnik fel egy-egy próza, de ott szinte kizárólag csak a klasszikusok. Vagyis olyan konzervanyag, amiért nem kell honoráriumot fizetni. És a Kópé elnevezésű, gyermekek számára készülő rovatban is megjelenik időnként egy-egy nyúlfarkincányi versike. Közvetlenül ennyi.

A Vasárnapban a helyzet hasonló, csak éppen ott a próza megjelenése is rendszeres: a Hétféje című rovatban az utóbbi hónapokban Z. Németh István szatírái olvashatók – ezek eredeti, a lap felkérésére írott opusok –, a Mese rovatban pedig természetesen mesék jelennek meg. Utóbbiak között, sajnos, nem fedeztem fel kortárs író művét, pedig úgy tűnik, manapság meglehetősen jó a hozama a szépliteratúra mesefájának, és hazai szerző is biztosan akadna, aki rendszeres közlésre lenne fogható. Az általam fellapozott számok Kuckó rovatainak mind-egyikében jelent meg gyermekvers is. A felnőtteknek szánt versek közlése azonban igencsak rendszertelen. A Vasárnapban jobbára csak költők életjubiläumai alkalmából jelenik meg költemény.

Közvetett módon – vagyis könyvrecenziók, könyvbemutatókról írott tudósítások, lapajánlók, születésnap-i köszöntők stb. formájában az irodalom jelenléte sokkal erőteljesebb az Új Szó hasábjain, mint a Vasárnapban. A színes családi magazinban a néhány soros könyv- és lapismertetőkn, valamint a köszöntőkön kívül csak elvétve kap hírt az olvasó az

irodalmi élet eseményeiről. Az Új Szóban ilyen jellegű írásművek három helyen is rendszeresen megjelennek. Könyvkritikák elsősorban a havonta jelentkező Könyvjelzőben, de időnként a kéthetes időközökben napvilágot látó Gondolat mellékletben és a napi Kultúra rovatban is felütköznek a fejüket. Az író-olvasó találkozóról és a könyvbemutatókról azonban nagy rendszerességgel és más napilapokhoz képest igen jelentős terjedelemben igyekeznek tudósítani a lap. És persze ott vannak még az irodalmi köszöntők, interjúk, lapajánlók, hírek stb. Az Új Szó kultúrával kapcsolatos cikkei között egyértelműen az irodalmi tárgyúak vannak túlsúlyban.

Egyelőre. Merthogy mindez csupán egy pillanatkép. A kulturális frontok azonban állandó mozgásban vannak. Könnyen meglehet, hogy amikorra ez a kis összefoglaló megjelenik, a benne foglalt megállapítások nem lesznek már érvényesek. És ha az utóbbi években a kultúra frontján változások állnak be, tudjuk, mindig a szépirodalom kényszerül a maga arcvonalát kiegyenesíteni.

Hizsnyai Zoltán

Irodalom a Pátria Rádióban

A Szlovák Rádió magyar nyelven sugárzott műsorában már a két világháború közötti években is hallhatók voltak írókkal folytatott beszélgetések, irodalmi összeállítások és irodalmi rendezvényekről készült helyszíni beszámolók. A háború utáni évtizedekben a műsoridő bővülésével az irodalmi műsorokra szánt idő is növekedett. Sajnos a kultúrát mostanában sújtó és a közszolgálati rádiót is érintő anyagi gondok az egyes műsorok készítésére is kihatottak. Ma már nincs elég pénz az eredeti irodalmi alkotások közlésére. Ezzel magyarázható az is, hogy az utóbbi időben jóval kevesebb hangjáték készül, színházi előadások közvetítésére pedig egyáltalán nincs mód. Ezért az irodalmi műsorokban elsősorban maguk az alkotók és a műveket megjelentető kiadók kapnak lehetőséget arra, hogy a munkáikról – interjúk formájában – hírt adjanak. Amennyire ez lehetséges, a szerkesztő ott van az irodalmi esteken, a különböző könyvbemutatókon és rendezvényeken is. Az irodalmi műsorok célja elsősorban a hallgatók tájékoztatása, annál is inkább, mivel az írott sajtónak is nagyon beszűkültek a lehetőségei. A legtöbb ember (ez a Pátria Rádió esetében kb. 170-200 ezer fő) ma a rádióból szerzi be az infor-

mációkat. Az irodalmi műsorok szerkesztésekor az is fontos szempont, hogy az emberek ne veszítsék el kapcsolatukat a klasszikus magyar irodalommal, ezért rendszeresen szóba kerülnek régebbi jeles íróink is.

Lacza Éva

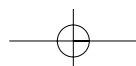
Irodalom a Szabad Újságban

A lap – amely jelenleg kb. 18-20 ezer példányban jelenik meg – lehetőségeihez mérten igyekszik teret adni az irodalomnak is. Rendszeresen közöl írókkal készült interjúkat, amelyekben a legújabb kötetekről van szó, emellett szinte minden lapszámban olvasható recenzió valamilyen frissen megjelent kiadványról (olykor egyszerre több könyvről is). A terjedelmesebb kritikák közlésére sajnos nincs mód, s az újság az eredeti alkotásoknak is csak kivételesen tud helyet szorítani. Havonta egy alkalommal jelentkezik az *Irodalom mindenkinek* rovat, amelyben általában olyan írókról van szó, akiknek jeles évfordulójuk van. A lapban ezen kívül rendszeresen olvashatók irodalmi eseményekről készült tudósítások és beszámolók, s hírt ad az *Irodalmi Szemle* éppen megjelent számának tartalmáról is. Amennyiben más irodalmi lapok szerkesztői is röviden összefoglalják, hogy mi olvasható a folyóiratukban, vagy eljuttatják a szerkesztőhöz a frissen megjelent számot, akkor ezek ismertetése is megoldható lenne.

Lacza Tihamér

Írók, irodalom a Katedrában

Amikor elhangzott a felkérés, a szlovákiai magyar pedagógusok és szülők lapjának főszerkesztőjeként írnék e társasági tájékoztatóba tájékoztatót a Katedra és az irodalom kapcsolatáról, enyhén elcsodálkoztam: ugyan mit lehet erről papírra vetni? Egyáltalán, miért olyasmiről beszélni, urambocsá! olyasmit dobra verni, ami természetes, jelesül, hogy egy pedagógiai szaklap irodalommal, az irodalom oktatásának módszertanával is foglalkozik? Aztán eszembe jutott egy korábbi rovatunk címe, a *Könyvek útja*, melyben egy-egy hazai szerzőnk frissen megjelent művét mutattuk be, és eszembe jutottak a Katedra Alapítvány által számos tantárgyból, köztük az irodalomból (tan)évről (tan)évre szervezett – lapunkban külön mellékletben zajló – levelezői versenyek, melyekbe az

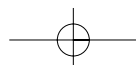

elmúlt kerek egy évtizedben alapiskolás tanulók ezrei kapcsolódtak be felkészítő tanáraikkal egyetemben. Abban a pillanatban már nem volt kétséges számomra, hogy azért van itt valami több is e témakörben, amit általában hasonló szaklap vállalni szokott, s amiről talán valóban érdemes szólni e helyütt. Folytatva a sort, posztorsozataink, mint például a Magyar–szlovák művelődéstörténeti barangolások, óhatatlanul érintik az irodalom tartományait. A Katedra szépfírói verseny az alapiskolák alsó és felső tagozatos tanulóit, valamint a középiskolásokat hivatott mozgósítani, akiknek a munkáit neves írókból, költőkből, kritikusokból álló zsűri bírálja el, s a legjobbak, a nyertesek lapunkban viszontláthatják verseiket, elbeszéléseiket. Persze, fölösleges lenne ezzel kapcsolatban tehetségutatról, irodalmi nevelésről beszélni, jóllehet efféle szándék is munkált a kezdeményezés hátterében, ám soha nem tudhatjuk, kit, hol, mikor, hogyan vonz magához a literatúra és formál olvasójává, esetleg majdani művelőjévé.

Gyakorló pedagógusainknak, író-pedagógusainknak, köztük egyetemi oktatóknak köszönhetően irodalmi alkotások elemzésében, irodalomtörténeti dolgozatokban, könyvismertetésekben, évfordulós megemlékezésekben sem szenvedünk hiányt. Ezek mind-mind elsősorban a magyar nyelv és irodalom tanárainak munkáját segítik. Nem titkolhatom el, számomra külön öröm, hogy néhány évvel ezelőtt íróink, a legfiatalabbaktól a legidősebbekig, tehát korosztálytól függetlenül, szinte első megkeresésünkre küldték vallomásaikat a nekik kedves képzőművészeti alkotásokról Magángaléria rovatunkba, mely vallomásokból, úgyszintén Magángaléria címmel, egyedi értéket képviselő könyv született a Lilium Aurum kiadó gondozásában. Most a Kedves filmem rovat jelentkezik hónapról hónapra ugyanott, a sort 2004 szeptemberében Duba Gyula nyitotta Chaplin Aranylázával, Juhász Katalin folytatta Tarantino Ponyvaregényével, és amikor ezt a tájékoztatót készítem, 2005 novemberében, Ardamica Zorán jegyzete jelent meg Robert Redford Suttogójáról. Aligha tévedek, ez a sorozat újfent egy izgalmas könyv ígérését hordozza magában. Akárcsak a hosszabb ideje futó Alma mater rovatunk, többek között honi magyar íróink, költőink diák éveikről valló dolgozataival.

Végezetül. Iskoláinkban sokáig hiánycikk volt a szlovákiai magyar irodalom, vagy ha úgy tetszik, a magyar irodalom szlovákiai ágának termése, e termés legjava is. Hazudnánk azonban, ha azt állítanánk, hogy manapság már értékéhez méltó teret kap a tantervekben, tankönyvekben, a tanítási órákon. A Katedra nem kíván sem adósságot törleszteni, sem a hiánypótló szerepében tetszelegni, de ami az irodalomból, nemcsak mint tantárgyból, közvetve-közvetlenül a pedagógiához, az esztétiká-

hoz, a gondolkodáshoz köthető, azt lehetőségeinkhez mérten igyekszünk – kiadónk, a Liliom Aurum égisze alatt – felkutatni és beemelni a lap hasábjaira. Ha nem ezt tennénk, veszítene a Katedra is, olvasói is, és egy kicsit talán irodalmi-szellemi életünk is.

Bodnár Gyula

Irodalmi Szemle – a kisebbségi magyar irodalom felnevelője és fóruma

Kisebbségi sorsunk több mint nyolcvanéves történelmében (az erdélyi Korunkot leszámítva) – a Kárpát-medencében – a leghosszabb életű irodalmi folyóirat az Irodalmi Szemle. Megalapításától kezdve nemzedékeket nevelt, és szélesre tárta szellemi életünk kapuit nemcsak az irodalom és nyelvtudomány, hanem a történettudomány, a néprajz vagy a szociológia, sőt az utóbbi években a míves publicisztika előtt is. Kevés kivételtől eltekintve elmondhatjuk, nem a „szekértáborok”, az irodalmi divatok vagy irányzatok, illetve a politikai kontárkodás képtelenségei határozták meg a szerkesztés mikéntjét, hanem az a határozott és emberszabású, nem művészetidegen szándék, hogy a lap az alkotómunka legjobb eredményeit tegye közkinccsé. Így segítse a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti megmaradás érdekeit, valamint azt a törekvést, hogy sorskérdéseink megoldásában az összefogás legyen a legfontosabb érdek. Küldetéstudatnak szokták ezt (évtizedeken át!) mondani, s ma sincs ezen szégyellnivaló.

Az Irodalmi Szemle közel fél évszázaddal ezelőtti megjelenése egy történelmi folyamat szükségszerű következménye volt. Etikái idealizmusok helyett azt a törekvést vállalta, hogy megszűnjön a kisebbségi magyar kultúra és irodalom másodrendű helyzete, s az irodalom „mentsvár” szerepét vagy a messianisztikus elhivatottság révedezéseit felváltsa az értékteremtés tudatos, semmivel sem helyettesíthető folyamata.

Az eltelt évtizedekben a folyóirat munkatársai között ott találjuk irodalmi életünk kiemelkedő képviselőit. A lap ma már a kisebbségi magyar irodalom négy nemzedékének nyújt közlési lehetőséget. A folyóiratról, mely ma már havonta jut el az olvasóihoz, elmondhatjuk, az elmúlt közel fél évszázadban a magyar irodalom felnevelője volt Szlovákiában, 1945 után. Abban, hogy a magyar irodalomnak Szlovákiában elismert, az egyetemes magyar irodalomban is számon tartott képviselői lehetnek – az alkotók tehetsége mellett, mely elsődleges és meghatáro-

zó volt! –, feltétlenül szerepe volt az Irodalmi Szemlének mint fórumnak, megnyilvánulási lehetőségnek is.

Az elmúlt évtizedek hozadékaként mindenekelőtt azt említenénk, hogy a lap folyamatosan megőrizte többgenerációs helyzetét. Szinte havi rendszerességgel jelennek meg napjainkban is új és új nevek, akiknek ugyan ma még csak a zsebükben a „marsallbot”, a szándék, hogy írókká legyenek, hamisítatlan, megmásíthatatlan. Igazi öröm számukra az is, hogy közülük már többen kötetten is bizonyították, hogy az írói mesteresség lajtorjáján elindultak. Öröm ez azért is, mert a mindenre elszánt dilettánsok gátlástalan „nyomulása” is ott van mindennapjainkban. A szerkesztés során nemcsak az a törekvés vezet bennünket, hogy megtartsuk szerzőink népes táborát, hanem az is, hogy a folyóirat lapjain az olvasó szembesülni tudjon a magyarországi és a határon túli magyar irodalmak legjobb alkotóival.

S bár a szerkesztés korábbi erényeit próbáljuk ma is megőrizni, s újabb erényekkel gazdagítani, sajnos vigasztalan helyzet számunkra, hogy a lap olvasottsága – akárcsak más sajtótermékeké! – lecsökkent. Ma már jó, ha a közkönyvtárakba eljut, az iskolák, köztük a gimnáziumok és az egyetemek magyar tanszékein jóformán ismeretlen termék. A nagyméretű társadalmi elszegényedés miatt megvált tőle az olvasók egy része, s az anyagi lehetőségek hiánya miatt nélkülözik a könyvtárak meg az iskolák is. A remény élet bennünket, hogy olvasóink egy része (a magyar irodalmi folyóiratok dömpingje ellenére) „visszatalál” az Irodalmi Szemléhez, mely igényes szerkesztési gyakorlata alapján továbbra is meghatározó szerepet vállal irodalmunk fejlődésében, valamint az irodalmi tudat erősítésében. Napjaink változó irodalmi divatjai idején, a tantételek és üdvtanok ellenére is azt valljuk, hogy az irodalmat az írók teremtik.

Azt is mondhatnám, egy húron pendülünk a Nyugat kiváló szerkesztője, Ignotus megállapításával: „Irodalom pedig csak egy van: az, amit az írók írnak”. Következésképpen, ami érték kortárs irodalmunkban (függetlenül az irodalmi kánonoktól, divattól, hóborttól), az az Irodalmi Szemle hasábjain feltétlenül utat talál az olvasókhoz! Nemcsak egyengetjük az érvényesülés útját, hanem erkölcsileg és anyagilag is megbecsüljük alkotóinkat. Örömdetes számunkra az anyagbőség, meg a színvonalas alkotások jelenléte, kevésbé örülünk azonban annak, hogy egyes műfajokban a „várákozási” idő – terjedelmi okok miatt – meghosszabodik. A sokrétű feladatok ellátása érdekében a folyóirat bővítése ma már elodázhatatlan. Ezt persze a támogatásokat nyújtó intézményeknek, meg a nagy hatalmú kuratóriumoknak is segíteniük kellene.

Szörös Kő

A 2006-ban 11. évfolyamába lépő **Szörös Kő** irodalmi, művészeti, kritikai kéthavi folyóirat neves és pályakezdő alkotókat rendszeresen bemutat, gazdagon illusztrált fórum. Nemcsak Szlovákiában, hanem az egész Kárpát-medencében figyelemre tart számot, hiszen műhelymunkát teremt a pályakezdő alkotóknak. A lap rendszeresen teret ad a teljes magyar nyelvterület alkotóinak, műfordítások által a világirodalmat is igyekszik közelebb hozni olvasóihoz.

A pályakezdők bemutatkozási lehetőségeinek biztosítása mellett teret ad a fiatal írók, műfordítók és kritikusok alkotói törekvéseinek is, növeli a képzőművészek, illusztrátorok megjelenési esélyeit. Eddigi bemutatói, novellapályázatai és műhely jellegű tanfolyamai, valamint sajtóvisszhangja is bizonyítja, hogy kedvelt és keresett lapja az olvasóknak.

A **Szörös Kő** meghatározó helyet foglal el irodalmi lapjaink palettáján, változatos és gazdag kínálatában nyitott minden hagyományos és kísérleti jellegű alkotás iránt. Az irodalmi élet szervezésével, nem mellékesen a fiatalok felkészítésével és bemutatásával, fontos szerepet tölt be irodalmunk folytonosságának biztosításában is.

A kiadó a lap folyamatos megjelenésének biztosításán túl a pályakezdők szakmai felkészítését, kötethez segítségét, a művek szakszerű bírálatának biztosítását is fontos feladatának tartja. A műhelymunka színvonalát igazolja, hogy a lapban publikáló szerzők számára létrehozott Start Könyvek sorozatban megjelent művek közül eddig hét nyert el rangos irodalmi díjat.

Haraszti Mária

Kalligram

A pozsonyi Kalligram folyóirat alapvető célkitűzései közé tartozik az egyetemes magyar irodalom értékeinek bemutatása, illetőleg a világirodalmi, bölcséleti, kisebbségtudományi vagy kritikai aspektusok érvényesítése a folyóirat szövegstruktúrájában. A folyóirat úgy helyez hangsúlyt a szlovákiai magyar irodalmi mozgásokra és alkotói munkásságokra, hogy egyszersmind kizárólag esztétikai alapokra helyezkedve a leg-rangosabb műveket azonnal igyekszik be is emelni az egyetemes magyar irodalom kontextusába. A folyóirat munkáját egy a szinte teljes magyar

nyelvterületet lefedő szerkesztőbizottság irányítja Grendel Lajos elnökletével, s ez speciális rálátást biztosít a fiatal irodalom mozgásaira is, de egyúttal a szakmai színvonal fenntartásának is záloga. A közép-európai gondolat továbbra is orientációs pontként ragyog a szerkesztők előtt, melyet az egykori Apollo című folyóirat alapkarakterét megidézve a történeti múlt irányába is el szeretnénk mélyíteni, felerősítve a pozsonyi szellemiség folytatható tradícióit. A folyóirat továbbra is az irodalmi-értelmiségi párbeszéd fóruma kíván lenni, egyszerre integratív (már ami az egyetemes magyar irodalmi kánon mozgásait illeti) és egyszerre elkülönülő (folyamatos szellemi „provokációi”, illetve a helyi jellegzetességekből adódó értékek közvetítése révén). A változó és felvállalható, kialakított és kialakítandó társadalmi-kulturális identitás, az irodalmi arc és énformalás, a közép-európai létesztétika továbbra is a szerkesztői munka kulcsfogalmi lesznek. A folyóirat dinamizálása érdekében számos nemzetközi természetű projekt lehetősége is felvetődik, melyek rendszerint a világirodalmi figyelőként aposztrofálható, ugyanakkor alkalmi címmel ellátott rovatszerűségekben és összeállításokban demonstrálnának elsősorban. Folytatjuk nagyobb ívű vállalkozásunkat, melynek keretein belül sor kerül a kortárs magyar költészet (szinte mikroantológiává is összeálló) reprezentatív bemutatására (e sorozatban számos hazai szerző is helyet kapott: Tózsér Árpád, Hizsniai Zoltán, Barak László, Kulcsár Ferenc), melynek során egy-egy kiváló magyar költő kifejezetten a folyóirat számára írt verse szerepel, amelyet egy-egy irodalomtörténész-szakember elemző-magyarozó esszéje kísér. Vers és értelmezés efféle szintézise kifejezetten gyümölcsöző lehet a kortárs magyar irodalom iskolai megismertetése szempontjából is, a szakmai párbeszéd inspirativitását nem is említve. A tavalyi év tapasztalata alapján megállapítható, hogy e sorozat kifejezetten a pedagógusok körében volt népszerű, s az iskolai (középsiskolai és egyetemi) oktatás számára jelentős mértékben könnyítette meg a kortárs irodalom befogadását.

Kritikai rovatunk megerősítésén tovább kívánunk fáradozni, egy-egy jelentős kortárs mű mélyreható, több szempontú értelmezését és kritikai felmérését vállalva fel elsősorban (de nem kizárólagosan) az egyre élénkebb szlovákiai magyar fiatal irodalomtörténészekre (pl. Németh Zoltán, Keserű József, Benyovszky Krisztián, Polgár Anikó, Bárczi Zsófia stb.) kritikusra támaszkodva. E vállalkozás nemcsak azért figyelemre méltó, mert évfolyamnyi terjedelemben összeolvasva valóságos kistükrét kínálja fel a kortárs irodalomnak, hanem azért is, mivel a lap körül egyre intenzívebbé váló műhelymunkát is elmélyíti. Természetesen a folyóirat nem kíván egy meghatározott nemzedék ízlésvilágának és esztétikai irányultságának szószólója lenni, sokkal inkább törekedni

kíván a többszólamúságra, ugyanakkor ezt nem az eklektika struktúrabontó szabálytalanságai szerint kívánja elérni. Mindamellettt határozott hangsúlyt kívánunk helyezni a fiatal és legfiatalabb nemzedék bevonására, a pályakezdők felkarolására.

Bár elsősorban irodalmi, irodalomtudományi (ez utóbbinak a Felvidéken sajnos nincs önálló fóruma), kritikai folyóiratról van szó, nem zárkózunk el, sőt kivált üdvözljük az interdiszciplináris aspektusok kreatív beillesztését a Kalligram struktúrájába. Ezt főként aktuális jellegű, egyetemes kulturális kérdések ösztönző felvetésével véljük megvalósíthatónak. A képzőművészeti dimenzió alaposabb kimunkálásán is fáradozunk, lévén, hogy 2004-től a folyóirat grafikai arculata is megváltozott, mely egy grafikai szerkesztő beiktatásával járt.

Csehy Zoltán

A Móricz Zsigmond irodalmi ösztöndíj 2004-es, 2005-ös nyertesei

Mizser Attila (2004) Benyovszky Krisztián, Németh Zoltán (2005)

A határon túli ösztöndíjpályázat nyertesei

A **Székely János** költészeti és drámaírói ösztöndíjat 2004-ben Csehy Zoltán és Polgár Anikó dunszerdahelyi alkotók nyerték el, 2005-ben pedig Vida Gergely és Mizser Attila.

A **Gion Nándor** nevét viselő prózaírói ösztöndíjat 2005-ben Gazdag József kapta.

A **Schöpflin Aladár** kritikai ösztöndíjban 2004-ben Németh Zoltán ipolybalogi (Felvidék) pályázó részesült.

Az ifjúsági regény-, mese, bábjáték- és gyermekdarab-író **Benedek Elek-ösztöndíjat** 2004-ben Z. Németh István csicsói (Felvidék) alkotó kapta. 2005-ben Haraszti Mária és N. Tóth Anikó kapták.

Emlékeztető

Sajnos, ismét soraink megfogyatkozásáról kell hírt adnunk: legutóbbi Tájékoztatónk megjelenése óta négy elhunyt író társunktól búcsúztunk. Fájdalommal vettük tudomásul, hogy távozott közülünk Finta László, 63 éves korában (2003), Zalabai Zsigmond, 55 éves korában (2003), Kmeczkó Mihály, 60 éves korában (2004) és Zs. Nagy Lajos, 70 éves korában (2005).

Emléküket megőrizzük.

Tagfelvétel

Az SZMÍT választmánya 2004. szeptember 25-i ülésén felvette az SZMÍT soraiba Beke Zsoltot, H. Nagy Pétert és Vida Gergelyt.

Jubilánsok 2004

50 évesek

Balázs F. Attila
Bettes István

55 évesek

Kulcsár Ferenc
Szigeti László
Tóth László

60 éves

Kiss József

65 évesek

Polák Imre
P. Olexo Anna

75 éves

Karol Tomiš

Jubilánsok 2005

55 éves

Csáky Károly

60 évesek

Bereck József
L. Erdélyi Margit

65 évesek

Kövesdi János
Tóth Elemér
Zirig Árpád

70 évesek

Révész Bertalan
Tózsér Árpád

75 évesek

Dobos László
Duba Gyula
Fónod Zoltán
Szeberényi Zoltán
Török Elemér

85 éves

Lehocky Viezler Teréz

A szlovákiai magyar könyvkiadók 2004–2005. évi könyvtermése

AB-ART Könyv- és Lapkiadó

2004

- Ardamica Zorán: *Egyétek* (Reflexiók, reakciók, különvélemények)
- Balázs F. Attila–Görföl Jenő: *Arcképcsarnok* (Szlovákiai magyar írók portréi; fotó+életrajz)
- Bárczi Zsófia: *A keselyű hava* (Novellák; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- Brogányi Kálmán: *A fény művészete* (Reprint)
- Furfangos Péter* (Mesés foglalkoztató, Balázs Géza rajzaival)
- Haraszi Ágnes: *Őszinte legyek* (versek, a szerző ill.)
- Gál Sándor egybegyűjtött művei IV.* – Szociográfiák
- Haraszi Mária: *A Piros rét meséi* (Meseregény)
- Jókai Mária: *Szent Ivántól Kisasszonyig* (Nyitra vidékének népi hagyományai 3.)
- Juhász Miklós: *Sereg* (Próza; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- Karafiát, Ján: *Bogárkák* (Meseregény, ill. Lucia Pauliková)
- Lipcsey György: *Jelek* (Képzőművészeti album)
- M. Csepéc Szilvia: *Egyszerű viselet* (Zsebregegy; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- Miklós László: *Martos népviselete és népviseleti szakszótára*
- Monoszló Dezső: *A szerelem öt évszaka* (Novellák; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- Rózsza és Ibohya* (Kifesthető meseirka, Balázs Géza rajzaival)
- Sós Dóra: *Csuriélet* (Start Könyvek sorozat 14. kötet, próza)
- Szűcs Enikő: *Nem mondja ki a nevét* (Próza; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- Tornóczy Köles Ildikó: *Zümmögő* (Gyermekversek, ill. Šmídné Horváth Klára)
- Vidám kalendárium 2005* (Szerk. Horváth Erika)
- Háziállatok* (Foglalkoztató)
- Az erdő lakói* (Foglalkoztató)

2005

- Csicsay Alajos: *A tündérek titka* (Mesék, ill. Balázs Gyéza)
- Haraszi Mária: *Manókönyv* (Meseregény, ill. Csorján Melinda)
- Jókai Mária: *Mária-naptól Márton-napig* (Nyitra vidékének népi hagyományai 4.)
- Juráňová, Jana: *A vén kandúr szenvedelmei* (Kisregény, ford. Horváth Erika; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- M. Csepész Szilvia: *Kicsi, kisebb, legkisebb* (BIBIANA-díjas meseregény, 2. kiadás; ill. Šmídné Horváth Klára)
- Sloboda, Rudolf: *Színésznők* (Elbeszélések; ford. L. Gály Olga; Kenguru Zsebkönyvek sorozat)
- Gál Sándor egybegyűjtött művei V. – Írás és irodalom*
- Monoszló Dezső Összegyűjtött versei*
- Németh István: *Csontváry Koszta Tivadar családtörténete*
- Tőzsér Árpád legszebb versei* (Füzi László előszavával és válogatásában)
- Orbán János Dénes legszebb versei* (Margócsy István válogatásában és tanulmányával)
- Parti Nagy Lajos legszebb versei* (Németh Zoltán tanulmányával és válogatásában)
- Vajda Barnabás: *Sigmund Freud és a XX. sz. eleji magyar irodalom* (Tanulmánykötet)
- Hajtman Béla: *Már nyugosznak a völgyek...* (Naplóregény)
- Francois Bréda: *NEMO* (Versek)
- Csanaky-Haraszti: *Vers- és prózamondók kézikönyve*
- Szobiné Kerekes Eszter: *Felvidéki népviseletek babákon*
- Gál Sándor egybegyűjtött művei VI.* (Publicisztika)
- Csanaky Eleonóra: *Az Ifjú Szívek 50 éve* (Monográfia)
- Haris Éva: *Vér és Vitorla* (Versek)
- Dömény Andrea: *Szúrja namaszkára* (Próza)
- Pavol Rankov: *Testközelben*
- Kulcsár Ferenc: *Hétördögök* (Mesék, gyermekversek)

Gyurcsó István Alapítvány Könyvek

2004

- Ág Tibor: *Semmit sem vétettem Nyitra városának*, Nyitra-vidéki magyar népdalok
- Varga László: *Kultúránk szolgálatában*, A Nagymegyeri körzet Csevadok szervezeteinek kialakulása és fejlődése
- Köszöntsük a Jézuskát*, Régi karácsonyi énekek a Felvidékről, gyűjtötte és válogatta Harmath Lajosné Vöröss Kornélia
- A kolonyi templom előtt*, Válogatás Üрге Mária népzene gyűjtéséből. Válogatta, szerkesztette és jegyzetekkel ellátta Tari Lujza
- A Népes*, írta és összeállította Takács András
- Szárász Pál: *Beszélő fények*, Kisprózák, egyéb szövegek, versek

Kalligram Könyvkiadó

2004

Mintakéve

- András Sándor: *Lutheránus Zen*
- Bárdi Nándor: *Tény és való*
- Beke Zsolt: *„Jel”-en lét*
- Borbély Szilárd: *Halotti Pompa*
- Bretter Zoltán: *Politika a határon*
- Broch, Hermann: *Vergilius halála*
- Bugár Béla: *Olyan országban élek...*
- Böszörményi Zoltán: *Aranyvillamos*
- Calvus, Jehan: *Bumgártész*
- Chwin, Stefan: *Hanemann*
- Elek Tibor: *Fényben és árnyékban. Az irodalmi siker természetrajza*
- Erdélyi Zsuzsanna: *Aki ezt az imádságot...*
- Farkas Zsolt: *Ér*
- Fitzgerald, F. Scott: *Az utolsó cézár*
- Földényi F. László: *A festészet éjszakai oldala*
- Gazdag József: *Kilátás az ezüsfenyőkre*
- Gyurgyík László: *Asszimilációs folyamatok a szlovákiai magyarság körében*

Györe Balázs: *Megszakítottam egy regényt*
 Györffy Miklós: *Magyar elbeszélő szövegek*
 Görömbei András: *Nagy Gáspár*
 Hodža, Milan: *Szövegség Közép-Európában*
 Hrabal, Bohumil: *Skizofrén evangélium*
 Hrabal, Bohumil: *Zsebcsélek*
 Jakus Ildikó: *Itália csendélete – Italia, natura morta*
 Jakus Ildikó, Hévízi Ottó: *Ottlik-veduta*
 Jász Attila: *A szökés gyakorlása*
 Kibédi Varga Áron: *Oldás*
 Király V. István: *Kérdő jelezés*
 Kőrösi Zoltán: *Budapest, nőváros*
 Lanstyák István, Menyhárt József (szerk.): *Tanulmányok a kétnyelvűségről II.*
 Lengyel Balázs: *A szebeni fiúk*
 Márai Sándor: *Röpirat a nemzetnevelés ügyében*
 Menzel, Jiří: *Hát, még mindig nem tudom...*
 Nemes Nagy Ágnes: *Bors néni könyve*
 Németh Gábor: *Zsidó vagy?*
 Németh Gábor, Sebők Zoltán: *A mémek titokzatos élete*
 Németh Zoltán: *A széttartás alakzatai*
 Palotai Boris: *Zöld dió*
 Pályi András: *Múlás és maradás*
 Papp András: *A suttogó*
 Petrarca, Francesco: *Orpheusz lantja, Dávid hárfája*
 Sándor Anna: *A Nyitra-vidéki nyelvjárások atlasza*
 Schnitzler, Arthur: *Therese*
 Schury, Gudrun: *Éltető nedv*
 Simkó Tibor: *Tikirikütakarok*
 Strba Sándor, Lang Tamás: *Az érsekújvári zsidóság története*
 Szabó Rezső: *A Csemadok és a Prágai Tavasz*
 Tolnai Ottó: *Költő disznósírból*
 Topol, Jáchym: *Éjszakai munka*
 Tóth László: *A boszorkány porszívója*
 Tózsér Árpád: *Milétoszi kumis*
 Varga Imre: *Halj meg, hogy élhess!*
 Vári György: *„Az angyal a részletekben...”*
 Vida Gergely: *Sülttel hátrafelé*
 Vörös Ferenc: *Családnévkutatások Szlovákiában*
 Šimko, Dušan: *Kassai maraton*

2005

Barak László: *Retúr a pokolba*
 Barth, John: *Az Úszó Opera*
 Báthori Csaba: *A nyíl és a húr*
 Bernhard, Thomas: *Kioltás*
 Bozsik Péter: *Az attentátor*
 Füzi László: *Maszkok, terek...*
 Gerevich András: *Férfiak*
 Grendel Lajos: *Mátyás király New Hontban*
 Kibédi Varga Áron: *Két év, három ország*
 King, John: *A futball faktor*
 Klíma, Ladislav: *Abszolút Akarat Vagyok*
 Krúdy Gyula: *Regények és nagyobb elbeszélések 1.*
 Kukorelly Endre: *Samunadrág*
 Lovas Ildikó: *Kijárat az Adriára*
 Lövétei Lázár László: *Két szék között*
 Mizser Attila: *Szöktetés egy zsúfolt területre*
 N. Tóth Anikó: *Fényszilánkok*
 Németh Zoltán: *A haláljáték leküzdhetetlen vágya*
 Péterfy Gergely: *Misikönyv*
 Petőcz András: *Európa rádió*
 Polcz Alaine: *Macskaregény*
 Sándor Iván: *Mikoriak a golyónyomok?*
 Sárközy Péter: *Faludi Ferenc*
 Szerbhorváth György: *Vajdasági lakoma*
 Szilágyi Zsófia: *A féllábú ólomkatona*
 Urban, Miloš: *A katedrális árnya*
 Šotola, Jiří: *Tízennyolc Jeruzsálem*

A Lilium Aurum Könyv- és Lapkiadó

2004

A szlovákiai iskolarendszer 3.
 Horváth Géza: *A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa*
 Angyal Béla: *Dokumentumok az Országos Keresztényszocialista Párt történetéhez 1916–1936*
 Barabás Zoltán: *Homályhatáron*
 Bettes István: *Más volt eddig, másképp lesz most*

Bödök Zsigmond: *Harmatlegelő*
 Csáky Károly: *Irodalmi kapcsolatok I.*
 Csala Kornélia: *A kassai zsidóság története*
 Csanda Gábor összeáll.: *Zsé arca* (Szlovákiai magyar szép versek 2004)
 Csicsay Alajos: *Híres és hírhedt személyek a magyar történelemben*
 Dániel Erzsébet: *Párkányi csata*
 Fedinec Csilla: *Iratok a kárpátaljai magyarság történetéhez 1918–1944*
Felemás asszimiláció
 Fellingner Károly: *Fészek az égen*
Fórum Társadalomtudományi Szemle 2004/1
Fórum Társadalomtudományi Szemle 2004/2
Fórum Társadalomtudományi Szemle 2004/3
 G. Nagy László: *Odegy a ügyes*
 Gazdag József: *A vadászat varázsa*
 Gyürky Antal: *Borászati szótár*
 Halko József–Édes Árpád: *Mindennapi kenyereink*
 Hodossy Gyula: *Fátyla jókedvemnek*
 Horváth Géza: *Ha megszólít az ének...*
 Jarábik Balázs: *Kán kán-kán*
 Keserű József összeáll.: *A képzelet ráfogásai* (Szlovákiai magyar szép próza 2004)
 Kmeczkó Mihály: *Köztes hazában*
Košice a okolie
 Lacza Tihamér: *Az ókor emlékezete*
Lexikológiai vizsgálatok
 Liszka József összeáll.: *Sötét éjben fényes csillagunk...*
Magángaléria
 Magyarics Ferenc: *Életemből*
 Péntzes István: *Anyanyelvi kavalkád*
 Péntzes István: *Lant és kard 6*
 Perháčová Zuzana: *Pesničky na každý deň*
Rákóczi Kiáltványa
 Sándor János: *Kolon*
 Szalatnai Rezső: *Elfeledett esszék*
Szlovákia etnikai térképe
 Tipary László: *Szülőföldem szép határa*
 Vajkai Miklós: *A zöld kígyógyermek*
Vámbery Antológia 2004

2005

A határon túli magyar tudományos könyvkiadás

Albert Sándor: *A záródolgozat írása*

Albert Sándor: *Didaktika*

Albert Sándor: *A pedagógiai kutatások alapjai*

Balázs F: Attila: *Szókeresztem*

Blaho Éva: *Irány a középiskola! Felvételi tesztek magyar nyelvből és irodalomból*

Csáky Károly: *Irodalmi kapcsolatok II.*

Csáky Károly: *Vigasztaló*

Cselényi László: *Negyedvirágzás*

Csóka Ferenc: *Szivarványlovag újabb kalandjai*

Dobay Beáta: *Az óvodai testnevelés alapjai*

Dobrovits Mihály: *A kísérlet folytatódik – II. Vámbéry konferencia*

Fazekas József-Hunčík Péter: *Magyarok Szlovákiában (1989–2004)*

Fórum Társadalomtudományi Szemle 2005/1

Fórum Társadalomtudományi Szemle 2005/2

Fórum Társadalomtudományi Szemle 2005/3

Gágyor József: *Játékos növényvilág*

Héder Ágnes: *Selye-esték I-VI.*

Hodossy Gyula szerk.: *Én ámulok, hogy elmulok*

Hodossy Gyula szerk.: *Karácsonyi ajándék*

Horváth Géza: *A levelező matematikaverseny feladatsorai 1995–2005*

J. Kaššovicová: *Kék blues*

Kiegészítő pedagógiai tanulmányok a Selye János Egyetemen

Kulcsár Ferenc: *Bálám számara*

L. Juhász Ilona: *Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia (1999–2002)*

Öllős László: *Emberi jogok – nemzeti jogok*

Ozogány Ernő: *Dobozba zárt műzsa*

Pappné Petrezsél Szilvia: *Irány a középiskola! Felvételi tesztek szlovák nyelvből és irodalomból*

Pénzes István: *Lant és kard 7.*

Pomogáts Béla: *Magyar régiók*

Sült galamb?

Szedes Fábrián: *A' Palóczokról*

Szőke József: *Csatangoló*

Tóth Elemér: *Hol laknak a sünik?*

Vámbéry Ármin: *Vándorlásaim és élményeim Perzsiában*

Zalán Tibor szerk.: *Szlovákiai magyar szép versek 2005 – A bámész civil*

Závada Pál szerk.: *Szlovákiai magyar szép próza 2005 – Honvágy*

Závodszy Géza: *Magyar mondák, magyar történetek*
Zirig Árpád – Hodossy Gyula szerk.: *Vámbéry Antológia 2005*

Madách-Posonium Könyvkiadó

2004

Magyar Antaeus Könyvek

- Mihályi Ödön: *Boltozatok a tavaszban* (Oblúky v jari). Válogatott versek.
Válogatta és az előszót írta: Fónod Zoltán.
Dobos László: *Egy szál ingben* (V jedinej košeli). Regény. Az előszót írta:
Szeberényi Zoltán.
Zs. Nagy Lajos: *És majd eltűnök* (A potom stratím sa). Válogatott versek.
Válogatta és az előszót írta: Duba Gyula.

Útikalauzok, történelem, néprajz, ismeretterjesztés

- Gágyor József: *Tallósi szótár* (Tomášikovský slovník). 2. kötet.
D. Varga László: *Halászkok világa* (Svet rybárov). Hagyományos halászat
az Ung-Laborc-Latorca vidékén.
Ipolyi Arnold: *Fehérhegyégi útiképek* (Záhorský cestopis). A Vasárnapi Új-
ságban mejelent cikkek, 1856-58.
Ipolyi Arnold: *A deákmonostori XIII. századi bazilika* (Bazilika v Deákmo-
nostori z XIII. stotročia). Pest, 1860.
Mednyánszky Alajos: *Regék és mondák* (Báje a povesti).
Duba Gyula: *Szerelmes földrajzom* (Milovaný zemepis)
Méry Margit: *Ipoly menti népmesék* (Ludové rozprávky)

Életműsorozatok

- Duba Gyula: *Ének a csukák* (Šťuky sa trú). Regény.
Cselényi László: *Kiegészítések Herakleitoszhoz avagy A nélkülözhetetlen 100
könyv* (Doplňky k Herakleitovi). Ismeretterjesztő világirodalom ver-
sekkel, montázsokkal illusztrálva a Cselényi László Munkái sorozat-
ban.

Jelenkori próza

- Szabóné Jozefík Edit: *Szűvöröm* (Radost zo srdca). Leányregény tegnap-
leányoknak.

Szombathy Viktor: *Holtak, akik élnek* (Mrtvi, ktorí žijú). Interjúk.

Mai költészet

Gyüre Lajos: *Pacsirta* (Škovránok). Új versek.

Irodalomtudomány, publicisztika

Fónod Zoltán (főszerk.) *A cseh/szlovákiai magyar irodalom lexikona 1918–2004*. (Lexikon maďarskej literatúry v Česko/Slovensku). Második (javított, bővített) kiadás.

Márai Sándor: *Japán kert*, I. köt. (Japonská záhrada). Válogatás a Kassai Napló 1920–23-as évfolyamaiban megjelent Márai-cikkekből. Válogatta és az előszót írta: Gyüre Lajos.

Fried István: *A névadás lehetsége* (Možnosť pomenovania). Kelet-Közép-Európa viszontagságai és az irodalom. Tanulmányok)

Fónod Zoltán: *Önarcképek (Autoportrety). Beszélgetések magyar írókkal, művészekkel*.

Gál Sándor: *Smink nélkül* (Bez lícidla). A kassai Thália Színház története.

Hagyomány

Ugrás a semmibe. Válogatás a szlovákiai magyar novellairodalom 85 évének terméséből. (A kiadvány a Förtelmes kaszálógépjépről) Válogatta és az előszót írta: Fónod Zoltán)

Válogatott Irodalmi Szemle Válogatás az ISZ 45 évének anyagából a lap fennállásának 45. évfordulójára. (Válogatta és az elő- és utószót írta: Lacza Tihamér és Csanda Gábor.)

2005

Cselényi László: *Danubiana*. Vers, montázs, publicisztika.

Gál Sándor: *Új végtelen*. Új versek.

Szunyog Zsuzsa: *Rózsavígasz*. Versek.

Németh István: *Dőrejárás*. Új versek.

Aich Péter: *Szerelmek*. Elbeszélések.

Tóth Elemér: *Pitypang*. Versek és verses mesék gyermekeknek.

B. Kovács István: *Rimaszombat*. Városmonográfia.

Madách-kalendárium.

Duba Gyula: *Az emlékezés öröme és kockázata.* Esszék, tanulmányok.

Dobos László: *Évgyűrűk.* Esszék, cikkek, interjúk.

Tózsér Árpád: *A Matryosa-baba szubjektuma.* Esszék, jegyzetek, interjúk, publicisztika.

Fónod Zoltán: *Repedések a síratófalon.* Tallózás a szerző ötven évének kulturális, irodalmi és politikai publicisztikájában.

Lacza Tihamér: *Séta egy kertben.* Kritikák és publicisztikai írások.

Mécs László: *Fekete zúzmara.* Válogatott versek. Válogatta és az utószót írta: Bárczi Zsófia.

Csáky Károly: *Ó, szép piros hajnal.* Tanulmányok, dolgozatok a szakrális néprajz köréből.

Popély Gyula: *Búcsú a főiskolától* (A felsőoktatás és a felvidéki magyarság, 1918–1945)

Popély Gyula: *Erős várunk az iskola.* Tanulmányok a szlovákiai magyar oktatásügy problémaköréből (1918–1938).

Erdélyi Géza: *Erőt kaptok és tanúim lesztek.* Igehirdetések, tanulmányok, elmélkedések, interjúk

Liptay Lothar: *Kis találkozó a vallásokkal.* Monográfia.

Nap Kiadó

2004

Scheirich László: *A mi Magas-Tátránk*

Cs. Liszka Györgyi szerk.: *A család kalendárium 2005*

Kiss József: *Irodalom – társadalmi-politikai erőterben*

Filep Tamás Gusztáv: *Zalabai Zsigmond*

Bödök Zsigmond: *Nobel-díjas magyarok*

Bödök Zsigmond: *Látványos égi jelenségek 2005–2006*

Bereck József: *Meseenciklop, avagy a foltozóvarga*

Bettes István: *Bettes Uhr*

Gágyor Péter: *Isten veled, Monarchia*

Norbert György: *Klára*

Pablo Urbányi: *Síkver*

Monoszló Dezső: *A halottak szigetén*

Bödök Zsigmond: *Magyar feltalálók a hajózás és a vasút történetében*

2005

- Pogány Gábor–Bodnár Gyula: *Janiga*
 Németh Zoltán: *A bevégezhetetlen feladat*
 H. Nagy Péter: *Féregáratok*
 Mészáros Károly: *Hétföldes csizma nélkül*
 Cs. Liszka Györgyi: *Lilla naplója 1979–1981*
 Cs. Liszka Györgyi: *Lilla naplója 1977–1979*
 Kozsár Zsuzsanna: *Harminchárom apokrif*
 Komáromi Ressler János: *Ráckerti orgonák*
 Bödök Zsigmond: *Magyar feltalálók a távközlés történetében*
 Bödök Zsigmond: *Magyar feltalálók a közlekedés történetében*
 Cs. Liszka Györgyi szerk.: *A család kalendáriumja 2006*
 Ardamica Zorán: *Heterotexxstualitás*
 Peter Bilý: *Szexodus*
 Ardamica Ferenc: *Nem loptam én életemben*

A Plectrum megjelent könyvei

2004

- L. Gály Olga: *Néma madár*
 Szászi Zoltán: *Forgácsok*
 Z. Németh István: *Triatlon*
 Kabók Zita: *Informatikai alapismeretek + CD*
 Puntigán József: *1848 losonci emléke(zése)i*

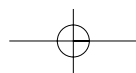
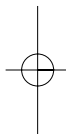
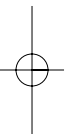
2005

- Horváth Berlák Irén: *Alkalmazott nyelvészeti és más írások*
 Bettes István: *Makulátlan Fehér Barna*
 Szászi Zoltán: *Távolban Föld*
 Puntigán József: *A Losonci Theológiai Szeminárium (1925–1939)*
 Ardamica Zorán–Balázs F. Attila szerk.: *Szlovákiai magyar ki kicsoda 2005*
 CD-ROM
 Szombathy Viktor: *Pútnik polmesiaca* (A félhold vándora, szlovák nyelven,
 kiadás alatt)

Bolgár Adrianna: *Mikszáth-regények és novellák Magyar–szlovák, szlovák–magyar frazeológiai szótára* (A frazeologizmusok fordításának vizsgálata Mikszáth Kálmán regényeiben és novelláiban)
Maďarsko-slovenský a slovensko-maďarský frazeologický slovník Mikszáthových románov a noviel

A Vámbéry Irodalmi Kávéház irodalmi estjei 2004–2005

2004. január 15.

Szepsi Csombor Márton: *Europica varietas*
Beszélgetőtárs Csehy Zoltán költő

2004. január 22.

Kulcsár Ferenc: *Ördögszekér*
Bemutatta Barak László költő, a kötetet Német Ilona Munkácsy-díjas festőnő magával ragadó illusztráció díszítik

2004. február 5.

Csanda Máté: *A magyarok története*
Bemutatta : G. Kovács László történész (Budapest)

2004. február 12.

Csodálatos, szerelmes dalok kíséretében ünnepeljünk együtt Bálint-napot! Fellépett az ARCOK énekegyüttes

2004. február 19.

Kövesdi Károly: *Testamentum: Ötven év – ötven vers*
A szerző munkásságát és a könyvet értékelte Cselényi László költő

2004. február 26.

A szlovákiai iskolarendszer 3. – A Katedra Társaság reformtervezetei
Bemutatta Szigeti László, a Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériumának államtitkára

2004. március 11.

Bánki Éva: *Esőváros*
Bemutatta: Marczell Béla néprajzkutató

2004. március 18.

Vámbéry Ármin: *A magyarság keletkezése és gyarapodása*
Bemutatta Udvarvölgyi Zsolt, a Magyar Miniszterelnöki Hivatal Kisebbségi Ügyekért Felelős Politikai Államtitkárságának politikai főtanácsadója

2004. április 1.

Madagaszkár és Reunion növényvilága – kalandozások három héten át e szigeteken! (vetítéssel egybekötött előadás)
Előadó Dr. Nagy Sándor, a Magyar Hegy- és Sportmászó Szövetség elnöke, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Kertész tudományi Karának docense

2004. április 22.

Szlovákia etnikai térképének bemutatója
Bemutatta: Sebők László és Gyurgyík László, a térkép készítői – Teleki László Intézet, Budapest

2004. április 29.

Kiss József: Irodalom – társadalmi-politikai erőterben
Bemutatta Mészáros András filozófus, egyetemi tanár

2004. május 6.

Fellinger Károly: Fészek az égen
Bemutatta: Haraszi Mária költő, szerkesztő

2004. május 20.

Zsé arca – Szlovákiai magyar szép versek 2004
A képzelet ráfogásai – Szlovákiai magyar szép próza 2004
Bemutatta Hodossy Gyula, az SZMÍT elnöke

2004. május 27.

Boráros Imre színművész műsoros estje
Beszélgetőtárs: Nagy Ildikó publicista

2004. június 2.

Pablo Urbányi: Silver
Bemutatta: Csanda Gábor irodalomkritikus

2004. június 3.

Ki viszi át... megzenésített versek
Felléptek: Parsi Ágnes, Mucha Attila, Zalka Lóránt, Ilka Adrián,
Putz József, Bodó Marián, Mészáros Katalin, Boros Erika, Mórocz
Denisza, Činčura János, Borbély Katalin és Menyhárt József

2004. június 10.

Jarábik Balázs: Kán kán-kán
Bemutatta Dobrovits Mihály Kelet-kutató, egyetemi tanár

2004. június 17.

Irodalmi est – az est vendégei: Polgár Anikó Madách-díjas költő,
Tőzsér Árpád Kossuth-díjas költő, Duba Gyula József Attila-díjas
író, Kukorelly Endre József Attila-díjas író

2004. június 24.

Vida Gergely: Sülttel hátrafelé
Bemutatta Csanda Gábor irodalomkritikus és Beke Zsolt irodalom-
kritikus

2004. június 25.

A Trrr... zenekar esti zenélése, melyen a 70-es évek dallamvilága
elevenedett fel

2004. szeptember 9.

Lacza Tihamér: Az ókor emlékezete
Beszélgetőtárs: Szüllő György tanár

2004. szeptember 16.

Bárczi Zsófia: A keselyű hava
M. Csepész Szilvia: Egyszerű viselet

Szűcs Enikő: Nem mondja ki a nevét
A könyveket méltatta Német Zoltán irodalomkritikus

2004. szeptember 23.

Miklósi Péter: A mi Petőfink
A könyvet méltatta Koncsol László esztéta

2004. szeptember 30.

Magyarics Ferenc: Életemből
Bemutatta: Limpár Péter történész

2004. október 7.

Norbert György: Klára
Bemutatta Csanda Gábor irodalomkritikus és Beke Zsolt irodalomkritikus

2004. október 14.

Márk Attila: Megzenésített versek

2004. október 21.

Magángaléria
Bemutatta Vajda Barnabás közíró, tanár

2004. október 28.

Göncz József – Bognár Béla: Szép Felvidékünk
A könyvet méltatta Koncsol László esztéta

2004. november 2.

Sántha Attila: Székely szótár
Bemutatta Sántha Attila költő

2004. november 4.

Barabás Zoltán: Homályhatáron
Hodossy Gyula: Fátyla jókedvemnek
A könyveket bemutatta Sántha Attila költő és Hizsniai Zoltán költő

2004. november 11.

Csicsay Alajos: Híres és hírhedt személyek a magyar történelemben
A könyvet méltatta Ozogány Ernő művelődéstörténész

2004. november 18.

A ROMBOID folyóirat bemutatása

2004. november 25.

Bettes István: Bettes Uhr
A könyvet méltatta Hizsniai Zoltán költő

2004. december 2.

Bordás Sándor–Hunčík Péter–Mikulás Domonkos–Strédl Terézia:
Együttlét
Egy interetnikus tréning tapasztalatai

2004. december 9.

Limpár Péter szerk.: Rákóczi Kiáltványa

Bettes István szerk.: Mást volt eddig, másképp lesz most
 Liszka József szerk.: Sötét éjben fényes csillagunk...
 A könyveket bemutatta Katona Tamás történész, Budapest

2005. január 13.

Szászi Zoltán: Forgácsok

A könyvet bemutatta Hodossy Gyula költő

2005. január 20.

Balázs F. Attila: Szókeresztem

A szerző életművét méltatta Ardamica Zorán egyetemi oktató és
 Orbán János Dénes József Attila-díjas kolozsvári költő

2005. január 27.

Dr. Nagy Sándor: Bután, Banglades és Sikkim című, vetítéssel egy-
 bekötött úti beszámolója

2005. február 3.

Csáky Károly: Irodalmi kapcsolatok I. (Klasszikusok nyomában)

A könyvet bemutatta Vajda Barnabás pedagógus, közíró

2005. február 10.

Pénzes István szerk.: Lant és kard 6. – A reformkortól az első világ-
 égésig

A könyvet bemutatta Kiss Gy. Csaba, a Magyar Írószövetség elnök-
 ségének tagja

2005. február 15.

Odklínanie, Slovensko 2004., Keď ľahostajnosť nie je odpoveď:
 беседа s Martinom Bútorom a Zorou Bútorovou

2005. február 17.

A Műhely című folyóirat bemutatója

2005. március 3.

Kozsár Zsuzsanna: Harminchárom apokrif

A könyvet bemutatta Csanda Gábor irodalomkritikus

2005. március 10.

„Tedd a kezed homlokomra” – Nőnapon a nőkről, szerelemről, életről
 Felléptek a Jókai Színház művészei, Boráros Imre és Dráfi Mátyás
 emblematicus színművészek

2005. március 17.

A kísérlet folytatódik

A könyvet bemutatta Hazai György akadémikus, az Andrássy Egye-
 tem alapító rektora

2005. március 23.

Édes Árpád – Halko József: Mindennapi kenyereink

A könyvet bemutatta Görözdi Zsolt református lelkész és Zsidó Já-
 nos római katolikus esperes

2005. március 31.

Magyarok Szlovákiában (1989–2004)

Összefoglaló jelentés a rendszerváltozástól az európai uniós csatlakozásig

A könyvet méltatta Csanda Gábor kritikus

2005. április 7.

Bereck József: Meseenciklop, avagy a foltozóvarga

A könyvet méltatta Csanda Gábor kritikus

2005. április 14.

Én ámulok, hogy elmulok – Felvidéki anziksz

A könyvet bemutatta Hizsnay Zoltán költő

2005. április 21.

Cselényi László: Negyedvirágzás – avagy van-e, volt-e, lesz-e cseh/szlovákiai-felvidéki magyar irodalom

A könyvet bemutatta Duba Gyula író

2005. április 28.

Ozogány Ernő: Dobozba zárt múzsa

A könyvet méltatta Lacza Tihamér író

2005. május 12.

Honvág – Szlovákiai magyar szép próza 2005. A bábész civil – Szlovákiai magyar szép versek 2005

A könyveket Zalán Tibor, József Attila-díjas költő és Závada Pál József Attila-díjas és Kossuth-díjas író mutatta be

2005. május 26.

Barak László: Retúr a pokolba

A könyvet bemutatta Vida Gergely költő és Csanda Gábor szerkesztő

2005. június 16.

Öllős László: Emberi jogok – Nemzeti jogok

Emberi és polgári jogok-e a nemzeti kisebbségek jogjai?

A könyvet bemutatta Mészáros András filozófus, egyetemi tanár

2005. szeptember 8.

Kulcsár Ferenc: Bálám számara

A könyvet méltatta Csanda Gábor kritikus

2005. szeptember 22.

A könyv utóélete

Szépírók Társasága, Németh Zoltán beszélgetett Tőzsér Árpáddal, Závada Pállal és Barak Lászlóval

2005. szeptember 29.

Vámbéry Ármin: Vándorlásaim és élményeim Perzsiában

A könyvet bemutatta Dobrovits Mihály Kelet-kutató, turkológus, a Miskolci Egyetem adjunktusa

2005. október 13.

Pablo Urbányi: Naplemente szimptóma
A könyvet bemutatta Csanda Gábor szerkesztő, kritikus és Vajda Barnabás egyetemi oktató, kritikus.

2005. október 20.

Szlovákiai magyar ki kicsoda 2005 és Puntigán József: Losonc képeslapokon CD-ROM bemutatója
A multimédiás adathordozókat Ardamica Zorán kiadóvezető, Balázs F. Attila főszerkesztő és Puntigán József programozó mutatta be.

2005. október 27.

Vajda Barnabás: Sigmund Freud és a XX. század eleji magyar irodalom – tanulmányok magyar írók és a freudi pszichoanalízis kapcsolatáról.
A könyvet bemutatta H. Nagy Péter esztéta, irodalomkritikus, egyetemi tanár.

2005. november 3.

Pénzes István: Lant és kard 7.
Az I. világháborútól napjainkig
A könyvet bemutatta Patus János költő, tanár.

2005. november 10.

Z. Németh István: Triatlon
A könyvet bemutatta Ardamica Zorán kiadóvezető.

2005. november 16.

Pomogáts Béla: Magyar régiók
A könyvet bemutatta Tóth László költő.

2005. november 24.

Szőke József: Csatangoló
A könyvet bemutatta Tóth Elemér író, költő.

2005. december 1.

Bettes István: Makulátlan Fehér Barna
Szászi Zoltán: Távolság Föld
A köteteket bemutatta Ardamica Zorán kiadóvezető, szerkesztő.
Méltatta Grendel Lajos Kossuth-díjas író és Mizser Attila költő.

Eseménynaptár 2004

- Január 29.:** Pozsonyi Páholy – Monoszlóy Dezső köszöntése 80. születésnapja alkalmából
- Január 30.:** Komárom – író-olvasó találkozó Grendel Lajossal
- Március 1.:** Pozsonyi Páholy – előadó Alexa Károly
- Április 2.:** Komárom – Egy csésze tea rendezvénysorozat keretében Tőzsér Árpád – beszélgetőtárs Csanda Gábor, Bárczi Zsófia, Keserű József
- Május 25.:** Pozsonyi Páholy – Verstestek – bőrbé kötve. Előadók: H. Nagy Péter, Hizsnyai Zoltán, Németh Zoltán, Vida Gergely, Mizser Attila
- Június 18.:** Dunaszerdahely – A Tündérbert szépírói pályázat ünnepléses kiértékelése
- Augusztus 20–22.:** Martos – Fialat Írók Tábora
- Augusztus 21.:** Martos – Pegazus alkotópályázat kiértékelése
- Szeptember 23.:** Pozsonyi Páholy – előadó Szörényi László
- Szeptember 25.:** Tisztújító közgyűlés – Elnök: **Hodossy Gyula**, választmányi tagok: **Ardamica Zorán, Balázs F. Attila, Barak László, Csanda Gábor, Juhász R. József, Németh Zoltán, Szászi Zoltán**, ellenőrző bizottság tagjai: **Csicsay Alajos, Motesiky Árpád, Zirig Árpád, etikai bizottság tagjai: M. Csepész Szilvia, Mészáros András, Pénzes István**
- Október 19.:** Pozsony – Szalatnai konferencia
- Október 23.:** Pozsony – Szalatnai Rezső 100. születésnapja alkalmából emléktábla leleplezése
- Október:** Gömörpéterfala – Tőzsér Árpád díszpolgárrá avatása
- November 3.:** Karol Tomiš köszöntése 75. születésnapja alkalmából. Az ünnepeletet Fónod Zoltán és Görözdi Judit méltatta. Az SZMÍT vendége volt Sántha Attila, az Erdélyi Magyar Írók Ligájának elnöke
- November 18.:** Dunaszerdahely – a Romboid folyóirat bemutatása
- November 13.:** Somorjai disputa V. – irodalmi szinpózióm. A disputa résztvevői: Bárczi Zsófia, Beke Zsolt, Benyovszky Krisztián, Csanda Gábor, Csehy Zoltán, Csizmadia Gabriella, Dósa Annamária, Grendel Lajos, Keserű József, Kocúr László, Mészáros András, H. Nagy Péter, Németh Zoltán, Polgár Anikó, Rácz I. Péter, Sánta Szilárd, N. Tóth Anikó, Tőzsér Árpád, Vajda Barnabás, Vida Gergely
- December 3–4.:** Pozsony - Dunaszerdahely – Ünnepi Könyvfesztivál, díszvendég Závada Pál

Eseménynaptár 2005

Március 20.: Komárom – Selye János Egyetem, az előadást Mészáros András tartotta Szerelem a filozófiában és az irodalomban címen.

Április 11.: Tiszta szívvel – József Attila felvidéki centenáriuma

Április 15.: Komáromi Csemadok – Z. Németh István Triatlón című verseskötetének bemutatója

Április 20.: Komárom – Benyovszky Krisztián tartott előadást a Selye János Egyetemen Az elrejtés és elhallgatás műveletei címen.

Június 23.: A Forbáth Imre-díj átadása a pozsonyi Zichy-palotában. A díjat Bettess István költő vette át.

Június 23.: Komárom – Selye János Gimnáziumban beszélgetett Keserű József és Z. Németh István

Június 24.: A Pegazus Alkotópályázat ünnepélyes eredményhirdetése

Augusztus 4-6.: alsósztrégovai Fialal Írók Alkotótábora

Augusztus 26.: Gömörpanyit – Cselényi László díszpolgárrá avatása

Október 29.: Párkány – Szlovákiai Magyar Könyvfesztivál

November 5.: Somorjai disputa VI.

A szimpózium előadói irodalomkritikusok és oktatók, Benyovszky Krisztián, Keserű József és H. Nagy Péter; az előző rendezvényen elhangzott, főként a Mészáros András felvetette irodalomoktatási kérdéseket gondolták tovább.

November 30.: Komárom – Selye János Egyetem, előadó H. Nagy Péter: Androidok és gének

Tagjaink

Aich Péter
1942. IX. 30.
Lichardova 12
811 03 Bratislava 1
tel.: 02/54 41 39 57

Alabán Ferenc
1951. II. 25.
Jurkovičová 29/2
949 11 Nitra 11
tel.: 037/65 213 31

Ardamica Ferenc
1941. XI. 30.
M. R. Štefánika 1
984 01 Lučenec 1
tel.: 047/43 254 66

Ardamica Zorán
1970. XI. 4.
M. R. Štefánika 19
984 01 Lučenec 1
tel.: 047/43 30 001

Balázs F. Attila
1954. I. 15.
Komárnická 20
821 03 Bratislava 2
tel.: 02/43 33 24 10

Barak László
1953. IX. 8.
Nová Ves 2220/17
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 268 98

Beke Zsolt
1973. XII. 25.

Mikszáth K. u. 1984/10
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/ 5517128

Bereck József
1945. III. 9.
Radničné nám. 376
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 238 78

Bettes István
1954. VIII. 15.
Röntgenova 10
851 01 Bratislava 5
tel.: 02/62 41 08 28

Bodnár Gyula
1948. V. 21.
M. Corvina 1580/5
932 01 Velký Meder
tel.: 031/55 520 50

Bolemant László
1968. XII. 3.
946 54 Bajč 37
tel.: 035/76 811 06

Borbély Borisz
1982. VI. 22.
Športová 12
925 03 Horné Saliby

Brogányi Nagy Judit
1948. X. 3.
Bebravská 9
821 07 Bratislava 214
tel.: 02/45 52 04 59

Cúth János
1947. I. 1.
74. Advance Road
Toronto; Ontario
M8Z 2T7 Canada

Czagány Erzsébet
1931. XI. 5.
Narcisova 56
821 01 Bratislava
tel.: 02/43 42 12 01

Csáky Károly
1950. X. 24.
Thuróczy 33
936 01 Šahy
tel.: 036/74 124 68

Csáky Pál
1956. III. 21.
Severná 16
934 01 Levice 1

Csanda Gábor
1963. III. 2.
Mierová 16
821 05 Bratislava 2
tel.: 02/ 43 42 81 76

Csehy Zoltán
1973. XI. 26.
Nemesszegská 133/10
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 178 59

Cselényi László
1938. III. 15.
Včelárska 9
821 05 Bratislava 2
tel.: 02/43 33 68 15

M. Csepécz Szilvia
1965. V. 19.
Na výhliadke 11
943 01 Štúrovo 1
tel.: 036/75 241 02

Csicsay Alajos
1938. IV. 8.
Jesenského 66
943 01 Štúrovo 1
tel.: 036/75 239 58

Dénes György
1923. V. 24.
Martinčekova 14
821 09 Bratislava 2
tel.: 02/53 41 57 72

Dobos László
1930. X. 28.
Parcelná 12
821 06 Bratislava 214
tel.: 02/45 24 89 15

Duba Gyula
1930. VI. 8.
Medená 5
811 02 Bratislava 1
tel.: 02/54 43 02 59

Duka Zólyominé Sidó Ágnes
1941. I. 17.
Grösslingova 41
811 09 Bratislava 1

Farnbauer Gábor
1957. V. 6.
900 43 Hamuliakovo 20
tel.: 02/45 64 71 61

Fehér Kriszta
1979. II. 23.
Orechová 13
927 01 Šaľa 1
tel.: 031/77 130 85

Fellinger Károly
1963. XI. 20.
Jahodná 216/17
925 23 Jelka

Fónod Zoltán
1930. X. 29.
Azalková 6
821 01 Bratislava 2
tel.: 02/43 42 33 17

Földesné Kováts Piroska
1938. VIII. 28.
Bieloruská 50
821 06 Bratislava 214
tel.: 02/45 24 46 91

Fukári Valéria
1934. XII. 4.
Prípojná 6
821 06 Bratislava 214
tel.: 02/45 24 85 31

Fülöp Antal
1943. XII. 13.
Mederčská 2/30
945 01 Komárno 1
tel.: 035/77 001 98

Gál Éva
1975. III. 28.
Egri József u. 34.
1111 Budapest

Gál Sándor
1937. XI. 29.
044 73 Buzica 28
tel.: 055/46 655 95

Gály-Lőrincz Olga
1921. II. 10.
Šustekova 1
851 04 Bratislava 5
tel.: 02/62 31 25 64

Garaj Lajos
1932. VIII. 25.
Pavla Horova 72
841 08 Bratislava 49
tel.: 02/64 77 52 76

Gergely József
1937. III. 19.
Domov dôchodcov
Nám. Tuhárske 10
984 01 Lučenec 1
tel.: 047/43 306 50

Grendel Lajos
1948. IV. 6.
Vazovova 15
811 07 Bratislava 1

Győry Attila
1967. I. 30.
Radničné 375/9
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 292 06

Gyüre Lajos
1931. III. 20.
Ríznerova 7
040 01 Košice 1
tel.: 055/67 857 85

Hajdú István
1963. IV. 20.
S. Kollára 2/30
979 01 Rimavská Sobota
tel.: 047/56 269 65

Hajtman Béla
1966. VI. 28.
941 49 Bardoňovo 54
tel.: 035/65 171 07

Hizsnay Tóth Ildikó
1966. III. 30.
Sasinkova 11
811 08 Bratislava 1
tel.: 02/55 57 31 97

Hizsnay Zoltán
1959. II. 13.
Sasinkova 11
811 08 Bratislava 1
tel.: 02/55 57 31 97

Hodossy Gyula
1960. V. 3.
Blažov-Kutníky 73
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/552 90 28

Hogya György
1956. VIII. 16.
Ibrányiho 55
077 01 Kráľovský Chlmec
tel.: 056/63 221 070

Horváth Erika
1978. XII. 23.
Rybničná 61/A
831 07 Bratislava

Hudák Katalin
1977. VI. 4.
076 84 Leles 241
tel.: 0908/820 291

Juhász R. József
1963. VII. 18.
Mederská 27
940 52 Nové Zámky
tel.: 035/64 151 74

Juhász Katalin
1969. XI. 25.
Trieda SNP 15
04011 Košice

Kiss József
1944. IV. 28.
Jégého 3/51
821 08 Bratislava 2
tel.: 02/55 42 58 79

Kocur László
1977. VI. 16.
Hrnčiarska 5/17
945 05 Komárno 5
tel.: 035/77 269 21

Koncsol László
1936. VI. 1.
Fadruszova 1
841 01 Bratislava 4
tel.: 02/65 42 36 14

Kopaszné Cséfalvay Eszter
1947. V. 16.
Dunajská 8
931 01 Šamorín
tel.: 031/56 237 63

Kovács Magda
1946. II. 14.
Čs. Armády 31
982 01 Tornaľa
tel.: 047/55 237 93

Kozsár Zsuzsanna
1970. VIII. 13.
Lesnícka 29
040 11 Košice 11
tel.: 055/64 313 98

Kövesdi János
1940. VI. 12.
Tranovského 2
841 02 Bratislava 42
tel.: 02/64 36 88 20

Kövesdi Károly
1953. X. 15.
Račianska 7
831 02 Bratislava 3
tel.: 02/44 46 22 72

Krausz Tivadar
1963. I. 13.
Letná 31
048 01 Rožňava
tel.: 058/73 420 56

Kulcsár Ferenc
1949. X. 9.
Smetanov háj 290/22
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 250 47

Lacza Tihamér
1948. XI. 29.
Toplianska 24
821 07 Bratislava 214
tel.: 02/ 45 24 16 97

Laczáné Dusík Éva
1951. IX. 11.
Toplianska 24
821 07 Bratislava 214
tel.: 02/ 45 24 16 97

L. Erdélyi Margit
1945. IV. 29.
Tekovská 26
934 01 Levice 1
tel.: 036/62 242 14

Lanstyák István
1959. VI. 13.
Nám. priateľstva 2171/36
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 230 86

Lehocky Viezler Teréz
1920. II. 24.
Partizánska 15
811 03 Bratislava 1
tel.: 02/54 43 23 16

Lovicsek Béla
1922. IX. 2.
Hronská 39
935 63 Čata

Mács József
1931. IV. 18.
Martinčekova 24
821 09 Bratislava 2
tel.: 02/53 41 11 32

Mácza Mihály
1942. III. 24.
Komenského 11/18
945 01 Komárno 1

Mayer Judit
1923. VII. 14.
Nedbalova 19
811 01 Bratislava 1
tel.: 02/54 43 26 37

Mészáros András
1949. VII. 11.
Vojtechovce 540
930 38 Nový Život
tel.: 031/92 20 97

Mészáros László
1941. X. 23.
Valachovej 8
841 01 Bratislava 42
tel.: 02/64 36 16 30

Mészáros Ottó
1963. V. 27.
943 61 Salka
tel.: 036/75 852 11

Mihályi Molnár László
1953. IV. 24.
Mierová 17
045 01 Moldava n/Bodvou
tel.: 055/46 034 28

Miklósi Péter
1946. VII. 4.
930 39 Čenkovce 94
tel.: 031/56 006 21

Mizser Attila
1975. I. 26.
Záhradnícka 11
986 01 Fíľakovo
tel.: 047/43 835 59

Monoszló Dezső
1923. XII. 28.
Fleischmarkt 20/5
1010 Wien; Austria
tel.: 00431/51 328 07

Motesiky Árpád
1941. I. 11.
Lúky 1130/50
952 01 Vráble

H. Nagy Péter
1976. IX. 8.
Kapisztóryho 6
940 58 Nové Zámky 1
Tel.: 035/64 20 926

Vajkai Nagy Miklós
1950. XII. 4.
Bratislavská 84
931 01 Šamorín
tel.: 0905/296 748

Z. Németh István
1969. III. 28.
Erečská 24
946 19 Čičov
tel.: 035/77 95 106

Németh Zoltán
1970. VI. 26.
Hlavná 73
991 11 Balog nad Ipľom
tel.: 047/48 852 19

Orbánné Bertha Mária
1952. XI. 25.
Koprivnická 11
841 01 Bratislava 42
tel.: 02/64 28 40 09

Pašiaková, Jaroslava
1931. VI. 9.
Novackého 6
841 04 Bratislava 4
tel.: 02/65 42 62 13

Poór József
1950. IX. 4.
Komenského 538
925 22 Velké Úľany
tel.: 031/78 782 38

Pénzes István
1951. X. 19.
T. Vansovej 4
940 80 Nové Zámky 1
tel.: 035/64 152 56

Popély Gyula
1945. VI. 8.
Štefánikova 36
943 01 Štúrovo

Pénzes Tímea
1976. II. 5.
T. Vansovej 4
940 80 Nové Zámky 1
tel.: 035/64 152 56

Révész Bertalan
1935. V. 14.
Šopronská 6
951 01 Nitrianské Hrnčiarovce
tel.: 037/65 631 19

Pišťanek, Peter
1960. IV. 28.
Kremencová 10
841 07 Bratislava 49
tel.: 02/64 28 34 43

Soóky Gál László
1952. II. 24.
Nám. slobody 4
946 32 Marcelová
tel.: 035/77 981 87

Polák Imre
1939. V. 9.
Chrobákova 4
841 02 Bratislava 42
tel.: 02/64 28 34 43

Szászi Zoltán
1964. III. 26.
Cukrovarská 20/38
979 01 Rimavská Sobota
tel.: 0907 773 833

P. Olexo Anna
1939. X. 12.
Chrobákova 4
841 02 Bratislava 42
tel.: 02/64 28 34 43

Szeberényi Zoltán
1930. VIII. 11.
Csokonaiho 8
945 01 Komárno 1
tel.: 035/77 130 81

Polgár Anikó
1975. IX. 2.
Nemesszegská 133/10
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/551 78 59

Szigeti László
1949. V. 26.
Nám. priateľstva 2172/31
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/55 259 21

Szőke József
1928. IX. 16.
Teplická 19
831 02 Bratislava 3
tel.: 02/44 25 34 20

Szűcs Enikő
1971. VI. 2.
Hlboká 3
941 31 Dvory nad Žitavou

N. Tóth Anikó
1967. VI. 5.
Severná 5
936 01 Šahy
tel.: 036/74 138 84

Karol Tomiš
1929. X. 6.
Mudroňova 59
811 03 Bratislava 1
tel.: 02/54 41 47 65

Tóth Elemér
1940. I. 14.
Šándorova 2
821 03 Bratislava 2
tel.: 02/43 33 98 26

Tóth László
1949. IX. 26.
Haller u. 70.
1096 Budapest
tel.: 00361/21 602 41

Török Elemér
1930. XI. 14.
Furdekova 12
851 03 Bratislava 5
tel.: 02/62 24 55 27

Tőzsér Árpád
1935. X. 6.
Dudvážska 29
821 07 Bratislava 214
tel.: 02/45 24 29 14

Turczel Lajos
1917. IX. 2.
Zálužická 11
821 01 Bratislava 2
tel.: 02/ 43 33 11 93

Turczí Árpád
1969. XII. 20.
930 14 Mad 69

Vércse Miklós
1932. XI. 26.
Petőfiho 85, 943 01 Štúrovo
tel.: 036/75 227 49

Vida Gergely
1973. XII. 31.
930 06 Ňárad 24.
tel.: 031/5549 249

Zalaba Zsuzsa
1970. VI. 2.
Nová 19, 943 01 Štúrovo
tel.: 036/75 222 64

Zeman László
1928. XI. 7.
Antona Prídavku 26
080 01 Prešov

Zirig Árpád
1940. XI. 16.
Jantárová 75
929 01 Dunajská Streda
tel.: 031/552 71 04

Fontos címek, információk

Az SZMÍT elnöke

Hodossy Gyula

Blažov-Kutníky 73

929 01 Dunajská Streda

tel.: 031/ 552 90 28

0903 724781

Az SZMÍT titkára

Csanda Gábor

Mierová 16

821 05 Bratislava 2

tel.: 02/43 42 81 76

Folyóirat- és lapszerkesztőségek

FÓRUM

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI SZEMLE

Szerkesztőség és levélcím:

Fórum Intézet

P. O. Box

Parková 4

931 01 Šamorín

Főszerkesztő: Öllős László

tel.: 031/78 068 83

e-mail: forum@foruminst.sk

IRODALMI SZEMLE

Szerkesztőség és levélcím:

Devätinová 54

P. O. Box 11

825 52 Bratislava 211

Főszerkesztő: Fónod Zoltán

Tel.: 02/45 52 35 17

e-mail:

irodalmiszemle@orangemail.sk

GÖMÖRORSZÁG

Szerkesztőség és levélcím:

Železničiarska 1

979 01 Rimavská Sobota

Felelős kiadó: dr. Kovács István

tel.: 0905/846 618

e-mail: gemamuz@isternet.sk

KALLIGRAM

Szerkesztőség és levélcím:

Staromestská 6/D

P. O. Box 223

810 00 Bratislava 1

Főszerkesztő: Csehy Zoltán

e-mail: csehy@kalligram.sk

KATEDRA

Szerkesztőség és levélcím:
Kukučínova 459
929 01 Dunajská Streda
Főszerkesztő: Bodnár Gyula
tel.: 031/55 290 28
e-mail: katedra@katedra.sk

SZABAD ÚJSÁG

Szerkesztőség és levélcím:
Devätinová 54
P. O. Box 11
825 52 Bratislava 211
Főszerkesztő: Szabó Géza
tel.: (kultúra, Lacza Tihamér)
02/45 52 37 19
e-mail: madszu@nextra.sk

SZŐRÖS KŐ

Szerkesztőség és levélcím:
Komárnická 20
821 03 Bratislava
Vezető szerkesztő: Haraszi Mária
tel.: 02/43 33 24 10
e-mail: szorosko@freemail.hu

ÚJ SZÓ

Szerkesztőség és levélcím:
Nám. SNP 30
P. O. Box 49
814 64 Bratislava 1
Főszerkesztő: Molnár Norbert
tel.: 02/ 59233421
e-mail: redakcia@uj szo.com

VASÁRNAP

Szerkesztőség és levélcím:
Nám. SNP 30
P. O. Box 49
814 64 Bratislava 1
Főszerkesztő: Lovász Attila
tel.: 02/592 33 228, 592 33 235
e-mail: vasarnap@vasarnap.com

Könyvkiadók

AB-ART Könyvkiadó

Komárnická 20
821 03 Bratislava
Tel./Fax: (00421)2-43 33 24 10
e-mail: abart@host.sk

Gyurcsó István Alapítvány Könyvek

Csemadok TV, Dunaszerdahely
P.O. Box 16
Trhovisko 825/8
929 01 Dunajská Streda
Tel./Fax: (00421)31-552 24 78
e-mail: huszar@csemadds.sk

Kalligram Könyv- és Lapkiadó Kft.

Staromestská 6/D
P.O. Box 223
810 00 Bratislava 1
Tel./Fax: (00421)2-544 15 028
e-mail: distribucia@kalligram.sk

KT Lap- és Könyvkiadó Kft.

Megyeresi utca 9
945 01 Komárno
Tel./Fax: (00421)35-7 700 869
e-mail: ktkiado@nexta.sk

Lilium Aurum Könyv- és Lapkiadó Kft.

Kukučínova 459
Vállalkozók Háza
929 01 Dunajská Streda
Tel./Fax: (00421)31-552 90 28
e-mail: lilium@liliumaurum.sk

Madách-Posonium Könyv- és Lapkiadó Kft.

Devätinová 54
825 52 Bratislava
Tel.: (00421)2-455 23 381
e-mail: madszu@nexta.sk

Méry Ratio Kiadó

Gazdasor 22/48
931 01 Šamorín
Levélcím: P.O. Box 2
931 01 Šamorín
e-mail: mery.ratio@post.sk

Nap Kiadó

Alžbetínske nám. 1203
92901 Dunajská Streda
Tel./Fax: (00421)31-552 59 75
Tel: (00421)31-552 59 76
e-mail: sun@csallokoz.sk

Plectrum Könyvkiadó

Štefánika 19
984 01 Lučenec
Tel.: (00421) 047-432 5 432
e-mail: plectrum@stonline.sk

Egyéb fontos címek

Literárny fond (Irodalmi Alap)

Grösslingova 25

815 40 Bratislava 1

*Alkotói ösztöndíjhoz szükséges
nyomtatványok:*

Anna Chovanová

(tel.: 02/52 96 35 29)

*Kedvezményes üdülések, ingyenes
alkotóházak:*

Jana Morávková

(tel.: 02/52 92 33 16)

Internet: www.litfond.sk

Tudnivalók, nyomtatványok, tájé-
koztatás: az ösztöndíjtanács magyar
tagjánál, Csanda Gábornál.

A Magyar Köztársaság Kulturális Intézete

Palisády 54, 811 06 Bratislava 1

Tel.: 02/52 44 29 61

e-mail: bratislava@hunginst.sk

Internet: www.hunginst.sk

Bibliotheca Hungarica

Parková 4, P. O. Box 52

931 01 Šamorín

Tel.: 031/56 272 38

e-mail: bibliotheca@foruminst.sk

Pátria Rádió

(A Szlovák Rádió magyar adása)

Mýtna 1, P. O. Box 55

811 05 Bratislava 1

Tel. (kultúra): 02/57273709

Fax: 02/65425643

Pozsonyi Casino

Klariská 7

811 03 Bratislava

Tel.: 02/54430018

Vámbery Irodalmi Kávéház

Kukučínova 459

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 031/55 156 88

e-mail: vambery@vambery.sk

**A SZLOVÁKIAI MAGYAR ÍRÓK TÁRSASÁGÁNAK
2004–2005. évi Tájékoztatója**

Kiadja az SZMÍT Választmánya
Laurinská 2, 815 08 Bratislava 1
Borító, nyomdai előkészítés: Mészáros Angelika, MAARTGRAFIK, Bős
Nyomta: Valeur Kft., Dunaszerdahely
Belső használatra
2005

Spravodajca Spoločnosti
maďarských spisovateľov na Slovensku
Laurinská 2, 815 08 Bratislava 1
Tlačiarenská príprava a obal: Mészárosová Angelika, MAARTGRAFIK,
Gabčíkovo
Tlač: Valeur s r. o., Dunajská Streda
Pre vnútornú potrebu členov SMSS
2005